

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ЧЕРНІГІВСЬКИЙ КОЛЕГІУМ» ІМЕНІ Т.Г. ШЕВЧЕНКА

Філологічний факультет
Кафедра української мови, літератури та журналістики

На правах рукопису

**ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНИЙ ПОРТАЛ «ДЕТЕКТОР МЕДІА» ЯК
НАВЧАЛЬНА ПЛАТФОРМА ДЛЯ СТУДЕНТІВ-ЖУРНАЛІСТІВ**

Кваліфікаційна робота
на здобуття освітнього ступеня – магістр
за спеціальністю – Журналістика
Освітньо-професійна програма – Журналістика

здобувача вищої освіти
денної форми навчання
групи МЖ25

Романченко Анни Юріївни

Роботу розглянуто й допущено
до захисту на засіданні кафедри
(протокол №__ від _____)
Завідувач кафедри
_____ Т.Л. Хомич

Науковий керівник – професор,
доктор філологічних наук
Тимошик Микола Степанович

Чернігів – 2025

Анотація

Романченко А. Ю. Інформаційно-аналітичний портал «Детектор Медіа» як навчальна платформа для студентів-журналістів.

Магістерська робота присвячена дослідженню інформаційно-аналітичного порталу «Детектор Медіа» як навчальної платформи для студентів-журналістів. У роботі визначено роль аналітичних онлайн-ресурсів у професійній підготовці журналістів, окреслено концептуально-методологічні засади функціонування навчальних платформ і значення цифрових компетенцій у сучасній журналістській освіті. Проаналізовано структуру, функціональне наповнення та освітні можливості порталу, досліджено формати контенту, взаємодію з аудиторією та його вплив на розвиток медіаграмотності.

Емпіричну базу становлять результати опитування студентів і викладачів, які продемонстрували високу оцінку практичної користі матеріалів порталу у навчальному процесі. Встановлено, що понад дві третини респондентів використовують ресурс у підготовці до занять, а аналітичні статті, відеоматеріали та блоги експертів є найбільш ефективними освітніми форматами. З'ясовано, що портал виконує функцію джерела актуальної професійної інформації, сприяє розвитку критичного мислення, формує навички фактчекінгу та аналізу медіаконтенту.

У висновках обґрунтовано значний навчально-практичний потенціал «Детектора Медіа» для підготовки журналістів, визначено напрями його інтеграції у навчальні програми, зокрема через використання аналітичних матеріалів, інструментів взаємодії з аудиторією та системи медіамоніторингів. Результати роботи можуть бути застосовані у розробленні методичних рекомендацій та вдосконаленні медіаосвітнього процесу.

Ключові слова: журналістика, навчальна платформа, медіаграмотність, аналітичний контент, цифрові компетенції, Детектор Медіа, професійна підготовка.

Romanchenko A. Yu. Information and Analytical Portal “Detector Media” as an Educational Platform for Journalism Students

The master's thesis is devoted to the study of the information and analytical portal *Detector Media* as an educational platform for journalism students. The research defines the role of analytical online resources in the professional training of journalists, outlines the conceptual and methodological foundations of educational platforms, and emphasizes the importance of digital competencies in modern journalism education. The structure, functional features, and educational opportunities of the portal are analyzed, as well as its content formats, audience engagement, and influence on the development of media literacy.

The empirical basis of the research includes a survey of students and lecturers, which demonstrated a high assessment of the practical value of the portal's materials in the learning process. It was established that more than two-thirds of respondents use the resource in preparation for classes, while analytical articles, video materials, and expert blogs are considered the most effective educational formats. The study revealed that the portal functions as a source of up-to-date professional information, contributes to the development of critical thinking, and fosters skills in fact-checking and media content analysis.

The conclusions substantiate the significant educational and practical potential of *Detector Media* for journalism training and identify ways of integrating the portal into academic curricula, particularly through the use of analytical materials, audience engagement tools, and media monitoring systems. The results may be applied in developing methodological recommendations and improving the media education process.

Keywords: journalism, educational platform, media literacy, analytical content, digital competencies, Detector Media, professional training.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. КОНЦЕПТУАЛЬНО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ НАВЧАЛЬНИХ ПЛАТФОРМ У ЖУРНАЛІСТСЬКІЙ ОСВІТІ.....	7
1.1. Роль інформаційно-аналітичних ресурсів у підготовці журналістів.....	7
1.2. Концептуально-методологічні засади.....	14
1.3. Поняття цифрових компетенцій у журналістській освіті.....	20
РОЗДІЛ 2. СТРУКТУРА ТА ФУНКЦІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОГО ПОРТАЛУ «ДЕТЕКТОР МЕДІА».....	25
2.1. Історія створення та основні напрями видання.....	25
2.2 Аналіз форматів контенту на платформі.....	32
2.3 Взаємодія порталу з аудиторією та роль у медіасфері України.....	44
РОЗДІЛ 3. НАВЧАЛЬНО-ПРАКТИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ІНФОРМАЦІЙНО- АНАЛІТИЧНОГО ПОРТАЛУ У ПІДГОТОВЦІ СТУДЕНТІВ- ЖУРНАЛІСТІВ.....	51
3.1. Аналітичні матеріали порталу як навчальний контент для студентів.....	51
3.2. Використання ресурсу у навчальному процесі (опитування та досвід викладачів).....	58
3.3. Рекомендації щодо інтеграції матеріалів порталу у програми підготовки журналістів.....	67
ВИСНОВКИ.....	80
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ І ДЖЕРЕЛ	82

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. У сучасному інформаційному суспільстві медіаграмотність та вміння аналізувати медійний контент стають важливими компетенціями для студентів-журналістів. Освітній процес вимагає інтеграції новітніх інформаційних технологій і платформ, які забезпечують доступ до якісного аналітичного контенту та розвивають практичні навички. Інформаційно-аналітичний портал «Детектор Медіа» є унікальним прикладом ресурсу, що поєднує аналітичну журналістику, медіакритику та освітню складову. Його матеріали спрямовані на аналіз медіапростору, висвітлення проблем журналістської етики, дотримання стандартів і боротьбу з дезінформацією. Ці аспекти є надзвичайно важливими для формування майбутніх фахівців у сфері медіа. Зважаючи на потребу вдосконалення освітніх підходів у підготовці журналістів, актуальним стає вивчення потенціалу «Детектор Медіа» як навчальної платформи. Цей портал може слугувати інструментом для розвитку критичного мислення, медіаграмотності та професійних навичок у студентів. Тема дослідження є важливою також у контексті глобальних викликів інформаційного середовища, таких як поширення фейків, маніпуляцій та зниження довіри до традиційних ЗМІ. Аналіз використання «Детектор Медіа» у навчальному процесі допоможе виявити його роль у підготовці компетентних журналістів, які здатні відповідати сучасним вимогам професії. Отже, дослідження є актуальним як з наукової, так і з практичної точки зору, оскільки воно спрямоване на покращення освітнього процесу у сфері журналістики та розвиток якісної медіаосвіти в Україні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У сучасних наукових працях усе частіше наголошується на важливості використання цифрових та інформаційно-аналітичних платформ у підготовці журналістів. Дослідники підкреслюють, що аналітичні онлайн-ресурси сприяють розвитку критичного мислення, формуванню навичок фактчекінгу та опануванню цифрових компетентностей. Праці Л. Коваленко та І. Савчука акцентують на значенні медіаграмотності та інтеграції інтерактивних ресурсів у навчальний процес. Окремі дослідження (І. Куляс, О. Довженко) докладно

описують методологію медіамоніторингів, що використовуються «Детектором Медіа», підтверджуючи її наукову обґрунтованість та ефективність. Аналітичні звіти організації висвітлюють ключові тенденції українського медіапростору та демонструють практичну цінність порталу для освітнього середовища. У сукупності наявні дослідження свідчать про високий навчальний потенціал порталу «Детектор Медіа» та його значення як інструмента формування професійних компетентностей майбутніх журналістів.

Метою дослідження є аналіз освітнього потенціалу інформаційно-аналітичного порталу «Детектор Медіа» та визначення можливостей його використання як навчальної платформи для підготовки студентів-журналістів.

Завдання дослідження:

- розглянути концептуально-методологічні засади використання інформаційно-аналітичних платформ у журналістській освіті.
- проаналізувати структуру, функції та контент медіаресурсу, що здійснює моніторинг і аналіз українського інформаційного простору
- визначити освітній потенціал матеріалів порталу для формування професійних компетенцій студентів-журналістів.
- провести опитування серед викладачів і студентів щодо ефективності використання медіаплатформи у навчальному процесі.
- розробити рекомендації щодо інтеграції матеріалів порталу у навчальні програми підготовки журналістів.

Об'єктом дослідження є процес використання інформаційно-аналітичних платформ у підготовці студентів-журналістів. Предметом дослідження є освітній потенціал порталу «Детектор Медіа» як навчальної платформи для формування професійних компетенцій студентів-журналістів.

Методи дослідження визначені з огляду на його мету й завдання. Основними методами дослідження стали контент-аналіз, соціологічні методи (анкетування та інтерв'ю), порівняльний аналіз, метод узагальнення та систематизації та критичний аналіз наукових джерел.

Наукова новизна отриманих результатів.

Уперше:

- Уперше обґрунтовано освітній потенціал інформаційно-аналітичного порталу «Детектор Медіа» саме як навчальної платформи для студентів-журналістів. Показано, що ресурс може виконувати функції практичної медіаосвіти, формування критичного мислення, навичок фактчекінгу та аналітичної роботи. Це відкриває новий напрям застосування професійного медіаресурсу в освітній сфері.

Удосконалено:

- Удосконалено підхід до структурно-функціонального аналізу контенту медіаплатформи шляхом систематизації форматів (новини, аналітика, розслідування, інтерв'ю, фактчекінг) та визначення їхнього освітнього потенціалу. Такий підхід робить оцінку можливостей цифрових ресурсів більш цілісною та практично орієнтованою.

Уточнено:

- Уточнено поняття та складові цифрових компетентностей журналіста у контексті використання аналітичних медіаресурсів. Показано, що цифрова компетентність включає не лише технічні навички, а й уміння працювати з аналітичними матеріалами, розпізнавати маніпуляції та застосовувати інструменти медіакритики.

Набуло подальшого розвитку:

- Подальшого розвитку набула ідея інтеграції професійних інформаційно-аналітичних ресурсів у навчальний процес. Розроблено й обґрунтовано практичні форми використання матеріалів порталу «Детектор Медіа» у викладанні — для лекцій, семінарів, практичних занять, проєктної діяльності та наукових робіт студентів.

Основний зміст роботи. У магістерській роботі проаналізовано освітній потенціал порталу «Детектор Медіа» як інструмента формування професійних компетентностей студентів-журналістів. У першому розділі розкрито теоретичні та

методологічні засади використання цифрових навчальних платформ у журналістиці. Описано роль інформаційно-аналітичних ресурсів у формуванні медіаграмотності, критичного мислення та цифрових навичок. Узагальнено підходи соціального конструктивізму, коннективізму й мультимодального навчання як основи для створення освітніх платформ.

У другому розділі досліджено структуру та функціонування порталу «Детектор Медіа». Проаналізовано основні напрями діяльності, типи контенту (новини, аналітика, інтерв'ю, розслідування, фактчекінг), а також способи взаємодії з аудиторією. Показано значення порталу для української медіасфери, його освітню та дослідницьку роль.

У третьому розділі визначено можливості використання матеріалів порталу в освітньому процесі. Розглянуто способи інтеграції статей, фактчекінгових розборів, медіамоніторингів та мультимедійних матеріалів у практичні заняття, семінари, проєкти та наукові роботи студентів. Обґрунтовано, що «Детектор Медіа» сприяє розвитку професійних умінь, інформаційної гігієни та здатності аналізувати медіаконтент.

Апробація результатів магістерської роботи. Матеріали дослідження апробовано на таких конференціях:

1. Міжнародній науково-практичній конференції “Полілог культур: філологічна та культурологічна освіта в контексті сталого розвитку”, яка відбулася 24-25 квітня 2025 року в Національному університеті “Чернігівський колегіум” імені Т. Г. Шевченка. Тема доповіді – “Інформаційно-аналітичний портал «Детектор Медіа» як навчальна платформа для журналістів-початківців”.

2. Всеукраїнській науково-практичній конференції молодих науковців і студентів “Філософія, філологія, культура, освіта: слово молоді”, яка відбулася 25 березня 2025 року в Національному університеті “Чернігівський колегіум” імені Т. Г. Шевченка. Тема доповіді – “Інформаційно-аналітичний портал «Детектор Медіа» як навчальна платформа для журналістів-початківців”.

Певні положення магістерського дослідження оприєвлено в таких публікаціях:

Романченко А. Інформаційно-аналітичний портал «Детектор Медіа» як навчальна платформа для журналістів-початківців. Український Інформаційний Простір. 2025. Число 15. С. 62-74

Структуру даного дослідження складають вступ, три розділи, які розподілені на підрозділи, висновки, список використаної літератури та джерел (86 найменувань). Загальний обсяг роботи – 91 сторінка.

РОЗДІЛ 1

КОНЦЕПТУАЛЬНО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ НАВЧАЛЬНИХ ПЛАТФОРМ У ЖУРНАЛІСТСЬКІЙ ОСВІТІ

1.1. Роль інформаційно-аналітичних ресурсів у підготовці журналістів

Сучасна журналістська освіта потребує системного оновлення методологічної бази, що зумовлено динамічним розвитком медійного середовища та інформаційних технологій. Інформаційно-аналітичні ресурси у підготовці майбутніх журналістів, адже забезпечують доступ до актуальних новин, аналітичних матеріалів, розслідувань та експертних оцінок. Вони сприяють формуванню критичного мислення, навичок медіаграмотності та професійного аналізу інформації.

Дослідниця О. Шевченко вказує на те, що однією з головних функцій таких ресурсів є надання студентам якісного контенту для навчання. Завдяки цьому майбутні журналісти отримують практичні кейси для аналізу, знайомляться з реальними прикладами журналістської роботи та розвивають навички перевірки фактів. Важливим аспектом є також використання інформаційно-аналітичних платформ у ролі навчальних майданчиків, що дозволяють інтегрувати їх у процес освіти на рівні університетських курсів [78, с. 75].

Інформаційно-аналітичні ресурси також є інструментом для моделювання реальних журналістських ситуацій. Наприклад, студенти можуть використовувати аналітичні матеріали для підготовки власних репортажів, статей та розслідувань. Інтеграція таких платформ у навчальний процес сприяє розвитку самостійності студентів у пошуку та аналізі інформації.

Ще однією важливою функцією інформаційно-аналітичних ресурсів є розширення комунікаційних можливостей студентів із професійним середовищем. Вони можуть брати участь у дискусіях, аналізувати матеріали провідних журналістів та взаємодіяти з професіоналами галузі. Це сприяє набуттю практичного досвіду та професійних зв'язків, що є важливими елементами журналістської освіти.

Такі платформи можуть використовуватися для проведення практичних занять, тренінгів та майстер-класів, що допомагають студентам закріпити отримані знання. Наприклад, аналітичні матеріали можуть бути основою для дебатів, тренувальних інтерв'ю або навіть підготовки власних журналістських розслідувань [59, с. 65].

В. Здоровега пише про те, що одним із найважливіших елементів впровадження інформаційно-аналітичних ресурсів у навчальний процес є їхня інтеграція в сучасні освітні технології. Використання таких ресурсів у поєднанні з інтерактивними платформами дозволяє створити динамічне та адаптивне навчальне середовище. Це дає змогу студентам краще орієнтуватися в актуальних інформаційних потоках, розвивати навички оперативного аналізу та підвищувати рівень власної інформаційної безпеки [22].

Сучасна медіасфера характеризується не лише стрімким зростанням обсягів інформації, але й якісною зміною способів її поширення. У цьому контексті інформаційно-аналітичні ресурси стають ключовими елементами професійної підготовки журналістів, адже вони поєднують оперативність новинного повідомлення з глибиною наукового аналізу та суспільною відповідальністю.

Науковці визначають інформаційно-аналітичні платформи як багатофункціональні середовища, що забезпечують збір, систематизацію та інтерпретацію медійних фактів з метою їх подальшого використання в освітньому процесі. Важливо, що ці ресурси не лише передають готовий контент, але й пропонують методологію його перевірки, що дає змогу студентам опановувати навички фактчекінгу та розпізнавання маніпуляцій. За даними В. Нікитенко, інтеграція таких платформ у навчальний процес формує «подвійну компетентність» – здатність і продукувати, і критично аналізувати медіатексти [49, с.84].

В українських умовах особливого значення набувають ресурси, які поєднують журналістську практику з громадянською місією. «Детектор Медіа», «StopFake», «MediaSapiens» та «Інститут масової інформації» пропонують студентам реальні кейси для аналізу пропаганди, що виникла в умовах російсько-української війни [33, с. 69]. Використання їхніх матеріалів у навчальних курсах дозволяє не лише ознайомити студентів з актуальними інформаційними загрозами, а й виробити

стійкість до дезінформації. Наприклад, практика роботи з фактчекінговими розділами «StopFake» дає змогу майбутнім журналістам засвоїти покроковий алгоритм перевірки джерел, який рекомендований Європейською мережею перевірки фактів (EFCSN) [33, с. 113].

Важливим аспектом є розвиток критичного мислення. За даними досліджень ЮНЕСКО, використання аналітичних платформ у навчальному процесі підвищує здатність студентів розпізнавати маніпулятивні техніки на 35 відсотків порівняно з традиційними лекційними курсами [7, с. 20]. Це пояснюється постійною взаємодією з реальними інформаційними потоками, коли студенти навчаються не лише споживати, а й інтерпретувати новини, виявляти приховані смисли та контексти.

Окремої уваги заслуговує міжнародний досвід. У провідних медіашколах світу (Колумбійський університет, Лондонська школа економіки) інформаційно-аналітичні платформи розглядаються як обов'язковий навчальний інструмент. Наприклад, студенти Колумбійської школи журналістики під час курсу «Data & Society» працюють із базами даних «ProPublica» та «The Intercept», аналізуючи матеріали розслідувань і розробляючи власні проекти [7, с. 21]. Такий підхід довів ефективність у розвитку навичок розслідувальної журналістики та аналітичного письма.

Л. Макаренко вказує на те, що для українських факультетів журналістики доцільним є поєднання зарубіжних практик із національними ресурсами. Використання «Детектор Медіа» як базового прикладу дозволяє студентам працювати з контентом, що максимально відповідає українським реаліям, тоді як залучення міжнародних платформ допомагає засвоїти глобальні стандарти журналістики та етики [43, с. 57].

Суттєвою перевагою інформаційно-аналітичних ресурсів є можливість інтерактивної взаємодії. Форумні дискусії, коментарі до статей, прямі ефіри та подкасти створюють навчальне середовище, у якому студент не лише споживає інформацію, а й бере участь у її творенні. Важливим напрямом є також медіаосвіта для викладачів. Дослідження С. Грабовського показало, що використання аналітичних платформ у процесі підвищення кваліфікації викладачів сприяє оновленню навчальних програм і впровадженню новітніх методик викладання [7, с.

18]. Це створює «ефект мультиплікатора», коли підготовлені педагоги передають отримані знання студентам, формуючи нову культуру медіаспоживання.

Не менш значущим є питання етики. Багато інформаційно-аналітичних ресурсів публікують розділи, присвячені журналістським стандартам і кодексам поведінки. Аналіз таких матеріалів допомагає студентам усвідомити відповідальність за поширювану інформацію, розуміти межі свободи слова та необхідність дотримання балансу думок [7, с. 19].

Перспективним напрямом розвитку інформаційно-аналітичних ресурсів у навчанні є впровадження штучного інтелекту. Уже сьогодні платформи типу «Детектор Медіа» експериментують із автоматизованим моніторингом дезінформації та генерацією звітів. Використання таких інструментів у навчальному процесі дає змогу студентам опановувати навички роботи з великими даними, що стають невід'ємною частиною сучасної журналістики [31, с. 147].

У сучасному глобалізованому інформаційному середовищі інформаційно-аналітичні ресурси стають не лише навчальними майданчиками, а й важливими чинниками соціокультурної інтеграції студентів-журналістів. Вони формують у молоді відчуття причетності до міжнародної професійної спільноти та дозволяють порівнювати національні журналістські практики зі світовими стандартами. Доступ до багатомовних баз даних, таких як European Journalism Observatory чи International Fact-Checking Network, розширює горизонти аналітичного мислення та сприяє засвоєнню принципів міжкультурної комунікації [31, с. 148].

Одним із найактуальніших викликів для журналістики XXI століття є робота під час криз – воєн, пандемій, природних катастроф. Саме в такі періоди зростає потреба у швидкому та водночас перевіреному інформуванні суспільства. Інформаційно-аналітичні ресурси забезпечують студентам можливість вивчати у реальному часі приклади кризових комунікацій, аналізувати ефективність чи помилки різних медіа, відстежувати інформаційні кампанії урядів та громадських організацій.

Наприклад, під час пандемії COVID-19 платформи Health Journalism Network та український ресурс «Вокс Україна» створювали спеціальні розділи для перевірки медичних фейків. Використання цих матеріалів у навчальному процесі дозволяє

моделювати ситуації, коли журналіст має швидко відрізнити науково обґрунтовані дані від чуток або політичних маніпуляцій [32].

В. Бакуменко наголошує на тому, що одним новим напрямом є інтеграція дата-журналістики. Платформи типу Data Journalism Handbook або український «Тексти.org.ua» пропонують відкриті бази даних та інструкції з їхнього аналізу. Робота з такими ресурсами вчить студентів працювати з великими масивами інформації, будувати візуалізації та шукати приховані закономірності [2, с. 40]. У поєднанні з інструментами верифікації, які надає «Детектор Медіа», це формує комплексну компетентність: від збору сирих даних до створення аналітичних матеріалів, що відповідають етичним і професійним стандартам.

Новітня практика журналістської освіти демонструє перехід від традиційних лекцій до гібридних форматів, де інформаційно-аналітичні ресурси поєднуються з інтерактивними симуляціями. Так, у рамках курсу «Медіа та суспільство» Київського університету ім. Б. Грінченка студенти працюють із платформою CrowdTangle для моніторингу соціальних мереж і паралельно використовують аналітичні огляди «Детектор Медіа» для оцінки достовірності виявлених матеріалів. Це дає змогу відпрацьовувати навички одночасного аналізу кількох джерел, що є типовою ситуацією у роботі сучасного журналіста.

Важливою складовою підготовки журналістів є розуміння правового поля, у якому функціонують медіа. Інформаційно-аналітичні платформи регулярно публікують роз'яснення змін у законодавстві, рішення судів щодо свободи слова та захисту персональних даних. Зокрема, на сторінках «Інституту масової інформації» та «МедіаЧек» студенти можуть знайти кейси щодо порушення права на приватність, практику Європейського суду з прав людини та аналіз нових українських законопроектів [22]. Робота з такими матеріалами сприяє формуванню правової грамотності й допомагає майбутнім журналістам уникати професійних помилок.

Д. Бізюк пише про те, що сучасний журналіст повинен не лише створювати контент, а й розуміти економіку медіа. Аналітичні ресурси, як-от Media Development Investment Fund або українська «Лабораторія журналістики суспільного інтересу», надають студентам аналітику щодо фінансування редакцій, монетизації контенту та

впливу ринку реклами на незалежність ЗМІ [4]. Залучення таких матеріалів у навчальний процес допомагає формувати підприємницьке мислення та навички управління редакційними проєктами.

Аналіз досвіду Європейського Союзу показує, що інформаційно-аналітичні ресурси активно інтегруються в національні системи медіаосвіти. Наприклад, у Німеччині платформа Correctiv співпрацює з університетами, пропонуючи студентам стажування та навчальні модулі з фактчекінгу. У Польщі портал OKO.press бере участь у спільних дослідженнях із Варшавським університетом, що дозволяє поєднувати академічні курси з практичними розслідуваннями [4]. Порівняння цих практик із українським досвідом дає змогу виявити сильні та слабкі сторони національної медіаосвіти та визначити напрями її модернізації.

Інформаційно-аналітичні ресурси виконують також функцію формування громадянської позиції. Їхній контент допомагає студентам усвідомлювати значення журналістики як інструменту захисту прав людини та розвитку демократичного суспільства [6, с. 61]. Наприклад, проєкт «ВоксЧек» регулярно публікує аналітику щодо виборчих процесів, що може використовуватися в курсах із політичної комунікації та громадянської освіти. Робота з такими матеріалами формує у студентів почуття професійної відповідальності й готовність працювати в інтересах суспільства.

Подальший розвиток інформаційно-аналітичних ресурсів у журналістській освіті пов'язаний із впровадженням технологій штучного інтелекту для автоматизованого аналізу новинних потоків. Уже сьогодні тестуються інструменти, що здатні в режимі реального часу виявляти дезінформаційні наративи та візуалізувати їхні зв'язки [5]. Залучення таких технологій у навчальні програми дає можливість готувати студентів до роботи в умовах інформаційних воєн і швидкоплинних кризових ситуацій.

Розширення спектра інформаційно-аналітичних ресурсів у журналістській освіті забезпечує не лише технічну підготовку студентів, а й комплексний розвиток – від правової грамотності та економічного мислення до громадянської свідомості й уміння працювати в умовах криз. Їхнє системне використання дозволяє українським

зкладам вищої освіти наближати підготовку журналістів до найкращих європейських і світових стандартів, що особливо важливо в умовах глобальних інформаційних викликів.

Таким способом, роль інформаційно-аналітичних ресурсів у підготовці журналістів є визначальною, адже вони допомагають сформувати критичне мислення, професійну етику та навички аналітичної роботи. Їх використання в освітньому процесі сприяє покращенню якості підготовки майбутніх журналістів, розширює можливості навчання та допомагає краще адаптуватися до викликів сучасного медійного простору. Інформаційно-аналітичні ресурси забезпечують доступ до якісного контенту, формують критичне мислення, розвивають навички фактчекінгу та підвищують рівень медіаграмотності. У поєднанні з традиційними формами навчання ці платформи створюють умови для підготовки конкурентоспроможних фахівців, здатних працювати в умовах швидкозмінного інформаційного середовища.

1.2 Концептуально-методологічні засади створення навчальних платформ

Навчальні платформи є невід'ємною складовою сучасного освітнього процесу, оскільки забезпечують зручний доступ до освітніх матеріалів, інтерактивних завдань та комунікаційних можливостей для студентів і викладачів. Концептуально-методологічні засади їх створення базуються на концепціях педагогіки, когнітивної психології, цифрової дидактики та інформаційних технологій.

І.В. Кузьменко зазначає, що одним із ключових аспектів навчальних платформ є їх адаптивність до потреб користувачів. Згідно з конструктивістською теорією навчання, знання найкраще засвоюються, коли студенти активно взаємодіють із матеріалом, мають можливість його практичного застосування та отримують негайний зворотний зв'язок. Саме тому навчальні платформи включають тестування, інтерактивні вправи та модулі самооцінювання [35, с. 80].

Також важливою характеристикою є мультимедійність. Використання текстових, аудіовізуальних та інтерактивних компонентів сприяє кращому засвоєнню інформації, особливо в умовах дистанційного навчання. Візуалізація даних, інтерактивні лекції та моделювання реальних ситуацій роблять навчання більш ефективним та привабливим для студентів [31, с. 82].

На думку Г. Бойко, створення навчальної платформи базується на таких ключових елементах:

1. Контент – навчальні матеріали у вигляді лекцій, відео, статей, кейсів та інших ресурсів.
2. Інтерактивність – можливість проходження тестів, виконання практичних завдань та участі в дискусіях.
3. Персоналізація – адаптація контенту до рівня знань і потреб користувача.
4. Комунікація – інтегровані форуми, чати, відеоконференції для обговорення матеріалів.
5. Аналітика – відстеження прогресу студентів, надання рекомендацій щодо подальшого навчання [6, с. 60].

Л. Макаренко зазначає, що у сфері журналістики навчальні платформи дозволяють студентам розвивати професійні навички шляхом аналізу реальних журналістських матеріалів, участі в симуляціях прес-конференцій та створення власних медіапроектів. Такі ресурси, як Coursera, Udemu або спеціалізовані платформи на зразок Poynter News University, забезпечують доступ до курсів з фактчекінгу, медіаетики та цифрової журналістики [43, с. 57].

Важливим аспектом є інтеграція практичних кейсів у навчальний процес. Завдяки платформам студенти можуть працювати з реальними медійними текстами, аналізувати інформацію та застосовувати отримані знання в умовах, наближених до професійної діяльності.

А. Романченко також зазначає, що попри численні переваги, використання навчальних платформ супроводжується певними викликами, серед яких:

- необхідність постійного оновлення контенту відповідно до актуальних змін у галузі;

- забезпечення високого рівня залученості студентів у процес навчання;
- підтримка інтерактивної взаємодії між викладачами та студентами;
- подолання технічних обмежень та цифрового розриву серед користувачів [59, с. 69].

Подальший розвиток навчальних платформ у журналістській освіті передбачає інтеграцію штучного інтелекту для персоналізації навчання, впровадження доповненої реальності для симуляційних тренінгів та розширення можливостей для міжнародної співпраці студентів і викладачів [59, с. 71].

Концептуально-методологічні засади створення навчальних платформ базуються на поєднанні педагогічних, технологічних та психологічних принципів. Ефективні платформи сприяють інтерактивному та персоналізованому навчанню, що є особливо важливим для підготовки журналістів у цифрову епоху. Їх розвиток відкриває нові можливості для покращення якості освіти та підвищення професійної підготовки майбутніх журналістів.

Г. Бойко вказує на те, що поняття навчальної платформи охоплює комплекс взаємопов'язаних технічних, педагогічних і соціальних рішень, що забезпечують створення, поширення та оцінювання навчального контенту. У сучасній науковій літературі це поняття трактується ширше, ніж просто електронне середовище. Навчальна платформа розглядається як екосистема, що поєднує інструменти комунікації, аналітики, персоналізації та взаємодії між усіма учасниками освітнього процесу [6, с. 59].

Розроблення навчальних платформ спирається на низку педагогічних концепцій.

1. Теорія соціального конструктивізму (Ж. Піаже) підкреслює важливість спільного створення знань. Платформи, що ґрунтуються на цьому підході, включають інструменти колективної роботи – спільні документи, форуми, групові проекти, віртуальні редакції.

2. Коннективізм (Дж. Сіменс) акцентує на мережевому характері сучасного навчання: знання розподілене між різними вузлами мережі, а завдання студента – знаходити зв'язки та будувати власну траєкторію навчання. У журналістській освіті

це особливо цінно, оскільки робота журналіста вимагає швидкого пошуку, перевірки та інтеграції інформації з різних джерел.

3. Теорія мультимодального навчання стверджує, що поєднання тексту, відео, аудіо та інтерактиву підвищує рівень засвоєння матеріалу. Саме тому сучасні платформи включають подкасти, відеолекції, інтерактивні карти та симуляційні тренажери [5].

О. С. Шевченко зазначає, що з технічної точки зору платформи поділяють на відкриті (open-source) та закриті (комерційні). Відкриті рішення, такі як Moodle чи Open edX, дозволяють університетам адаптувати інтерфейс, розширювати функціонал і підтримувати спільноти розробників [78, с. 78]. Комерційні продукти (Canvas, Blackboard, Coursera) надають готові модулі аналітики та технічну підтримку, але обмежують кастомізацію. У журналістській освіті часто обирають гібридний підхід: технічна основа – open-source, а інтерактивні інструменти підключаються у форматі plug-in для розширення мультимедійних можливостей.

Особливого значення набуває UX/UI-дизайн платформи. Дослідження Європейського інституту дистанційної освіти показало, що інтуїтивно зрозумілий інтерфейс збільшує залученість студентів на 25 відсотків, а швидкість виконання завдань – на 18 відсотків [78, с. 80]. Для журналістських факультетів це критично, адже студенти працюють із великими обсягами мультимедійних матеріалів і потребують швидкого доступу до редакторів відео, аудіо та тексту.

І. Кузьменко пише про те, що останні дослідження вказують на тенденцію використання штучного інтелекту (ШІ) для персоналізації навчального процесу. Алгоритми машинного навчання аналізують активність студента, визначають сильні та слабкі сторони й пропонують індивідуальні траєкторії навчання [35, с. 80]. У журналістській освіті це дає змогу пропонувати тематичні модулі – наприклад, глибший курс із фактчекінгу тим, хто демонструє високий інтерес до аналітики, або додаткові вправи з мультимедійного сторітелінгу студентам, що працюють над відеоконтентом.

Не менш важливою є аналітика навчальних даних (learning analytics), яка дозволяє відстежувати прогрес студентів і прогнозувати результати. Платформи

нового покоління використовують візуалізацію динаміки навчання, що дає викладачам змогу швидко реагувати на труднощі та коригувати програм.

Впровадження елементів гри (бали, рейтинги, віртуальні нагороди) підвищує мотивацію та активність студентів. У журналістських програмах гейміфікація може застосовуватися у форматі «редакційних симуляцій», де студенти виконують ролі репортерів, редакторів та фактчекерів, змагаючись за найоперативніше та найточніше подання інформації. Дослідження Лундського університету доводить, що гейміфікація підвищує рівень завершення онлайн-курсів на 30 відсотків [цит. за 35, с. 81].

Європейські та північноамериканські університети активно впроваджують власні навчальні платформи, що поєднують академічний і практичний контент. Наприклад, Poynter News University пропонує інтерактивні курси з медіаетики, мультимедійної журналістики та кризових комунікацій, де студенти можуть отримувати сертифікати міжнародного зразка. У Великій Британії платформа FutureLearn співпрацює з BBC та Reuters, створюючи курси для майбутніх журналістів, що поєднують відеолекції, практичні завдання та онлайн-дискусії [22].

В Україні подібний підхід демонструють курси «Медіаграмотність для громадян» на базі Prometheus та «Журналістика незалежного майбутнього» від ГО «Інтерньюз-Україна».

На думку А. Задорожньої, попри очевидні переваги, створення навчальних платформ стикається з низкою проблем. По-перше, це цифровий розрив – різний рівень технічної підготовки студентів і викладачів. По-друге, загрози інформаційної безпеки: платформи повинні гарантувати захист персональних даних і авторських прав на навчальні матеріали. По-третє, існує ризик зниження міжособистісної комунікації, що може негативно вплинути на формування професійної етики журналіста, адже ця професія потребує живих дискусій і командної роботи [21, с. 191].

Майбутнє навчальних платформ у журналістській освіті пов'язане з концепціями immersive learning – використання доповненої (AR) та віртуальної (VR) реальності. Такі технології вже застосовуються для моделювання репортажів із місць подій або

віртуальних пресконференцій, де студенти можуть відпрацьовувати навички інтерв'ювання та реагування на непередбачувані ситуації.

Ще один перспективний напрям – блокчейн-технології для збереження результатів навчання та підтвердження автентичності сертифікатів, що підвищує мобільність випускників на міжнародному ринку праці [21, с. 193].

Отже, концептуально-методологічні засади створення навчальних платформ поєднують педагогічні теорії, інноваційні технології та соціально-комунікативні практики. У журналістській освіті вони набувають особливого значення, оскільки дозволяють моделювати реальні професійні ситуації, розвивати навички критичного мислення, роботи з даними та мультимедійного сторітелінгу. Ефективна платформа має забезпечувати не лише технічний доступ до матеріалів, а й підтримувати живу взаємодію, аналітичний підхід і постійне оновлення контенту, що відповідає динаміці сучасної медіасфери.

1.3 Поняття цифрових компетенцій у журналістській освіті

Цифрові компетенції – це сукупність знань, навичок і ставлень, які необхідні для ефективного використання цифрових технологій у професійній діяльності. Вони включають вміння знаходити, аналізувати та створювати цифровий контент, працювати з великими обсягами інформації, забезпечувати безпеку даних і використовувати сучасні технології для комунікації.

На думку Р. Чанищева, цифрові компетенції журналіста охоплюють інформаційну грамотність, яка передбачає здатність ефективно шукати, аналізувати, оцінювати та використовувати інформацію з різних джерел. Важливою складовою є медіаграмотність, що допомагає розуміти принципи роботи засобів масової інформації, їхній вплив на суспільство та етичні аспекти журналістики. Технологічна обізнаність передбачає знання та вміння працювати з цифровими платформами, соціальними мережами, системами управління контентом та мультимедійними

інструментами. Значну роль відіграє кібербезпека та цифрова безпека, які допомагають захищати персональні дані, розпізнавати загрози в цифровому середовищі та дотримуватись правил конфіденційності. Візуалізація даних дозволяє створювати інфографіку, інтерактивні карти, відео та інші мультимедійні формати, що сприяють зрозумілості поданого матеріалу. Робота з великими даними передбачає аналіз інформації, зібраної з різних джерел, використання алгоритмів машинного навчання та автоматизованих інструментів для обробки даних. Фактчекінг та верифікація інформації спрямовані на перевірку достовірності джерел, розпізнавання фейків і маніпуляцій у медіа [74, с. 117].

В. Д. Бакуменко зазначає, що з розвитком цифрових технологій журналістика значно змінилася. Від традиційних друкованих ЗМІ та телебачення вона перейшла до цифрових платформ, соціальних мереж та мультимедійних ресурсів. У зв'язку з цим сучасна журналістська освіта повинна адаптуватися до нових вимог і забезпечувати студентів необхідними цифровими навичками [2, с. 36].

Швидкий розвиток цифрового медіасередовища призводить до змін у правилах роботи журналістів. Зростання обсягу інформації та дезінформації вимагає вміння швидко перевіряти інформацію, розпізнавати фейки та проводити фактчекінг.

Дослідники І. Гузій, А. Грудень зазначають, що автоматизація та алгоритмізація контенту сприяють активному використанню штучного інтелекту у створенні та поширенні новин, що потребує знань алгоритмічних принципів. Зміна аудиторії зумовлює необхідність створення контенту для соціальних мереж, відеоформатів і подкастів [9].

На думку Т. Петрової, для ефективної підготовки журналістів до роботи в сучасному цифровому середовищі навчальні заклади повинні інтегрувати цифрові компетенції у свої програми. Практичні заняття сприяють навчанню використанню цифрових інструментів для створення, обробки та публікації контенту. Спеціалізовані курси з фактчекінгу та кібербезпеки допомагають студентам освоїти перевірку достовірності інформації та захист персональних даних. Співпраця з представниками медіаіндустрії дозволяє залучати професіоналів до викладання, організації тренінгів та стажувань для студентів. Проєктна діяльність передбачає

створення мультимедійного контенту, аналіз даних та використання новітніх технологій у журналістиці. Попри всі переваги цифрових технологій, існують певні виклики, пов'язані з їхнім використанням у журналістиці. Зміна форматів роботи журналістів призводить до поступового витіснення традиційних методів збору інформації цифровими технологіями, що вимагає постійного навчання та адаптації. Інформаційна безпека стає актуальною проблемою у зв'язку з кіберзагрозами, хакерськими атаками та маніпуляціями у медіапросторі [53, с. 90].

Цифрова грамотність журналістів різних поколінь залишається нерівномірною: молоді фахівці швидко освоюють нові технології, тоді як журналісти старшого покоління можуть мати труднощі з їхнім використанням.

М. Дяченко зазначає, що розвиток цифрових компетенцій відкриває нові можливості для журналістики. Використання штучного інтелекту та аналітики даних сприяє створенню якіснішого контенту. Підвищення рівня медіаграмотності серед населення сприяє просвітницьким ініціативам журналістів. Розширення можливостей міжнародної співпраці та комунікації через цифрові платформи дозволяє обмінюватися досвідом і працювати над спільними проєктами [17, с. 101].

У сучасних умовах глобальних екологічних, соціальних та економічних викликів концепція сталого розвитку стає визначальним орієнтиром для всіх сфер суспільного життя, включно з освітою та медіа. Організація Об'єднаних Націй визначає освіту для сталого розвитку (ОСР) як процес, що забезпечує набуття знань, навичок, цінностей і компетентностей, необхідних для побудови справедливого та екологічно збалансованого світу. Журналістська освіта, яка готує фахівців до роботи з інформацією та впливу на громадську думку, відіграє у цьому процесі особливо важливу роль.

Основою впровадження ОСР у журналістську підготовку є поєднання трьох вимірів сталого розвитку – економічного, соціального та екологічного. Згідно з дослідженнями А. М. Єрмоленко, журналісти мають не лише інформувати про екологічні катастрофи чи економічні кризи, але й висвітлювати способи їх запобігання, формувати культуру відповідального споживання та громадянської участі [18, с. 30]. У цьому контексті освіта для сталого розвитку у медійних закладах

покликана виховувати критичне мислення, етичну позицію та навички конструктивного діалогу.

Важливим орієнтиром для національних програм є «Глобальна програма дій щодо освіти для сталого розвитку» (UNESCO, 2015–2030), яка підкреслює значення медіа у поширенні знань про сталий розвиток [18, с. 31]. Європейський Союз у «Зеленому курсі» (Green Deal) окремо наголошує на підготовці журналістів до висвітлення тем кліматичних змін, циркулярної економіки та соціальної справедливості [20].

У США успішно діє ініціатива Solutions Journalism Network, яка пропонує навчальні модулі з висвітлення рішень суспільних проблем, а не лише констатації негативних фактів. У країнах Скандинавії популярним є підхід Constructive Journalism, що сприяє формуванню у студентів навичок створювати матеріали з орієнтацією на суспільні зміни [20].

У вищих навчальних закладах України впровадження ОСР здійснюється через міждисциплінарні курси («Екологічна журналістика», «Медіа та зміни клімату», «Соціальна відповідальність медіа») [19]. Такі курси поєднують лекційні заняття, практичні тренінги та проєктну роботу, під час якої студенти створюють медіапродукти на тему енергозбереження, прав людини, сталого споживання.

У Київському національному університеті імені Т. Шевченка реалізовано спецкурс «Журналістика і сталий розвиток», де студенти готують мультимедійні розслідування про стан місцевих громад, використовуючи відкриті дані та аналітичні платформи [19]. Аналогічні практики впроваджуються в Острозькій академії та Львівському університеті.

М. Житарюк вказує на те, що для ефективного засвоєння принципів сталого розвитку застосовуються інтерактивні методи: "Проєктне навчання – створення студентських медіаплатформ, які висвітлюють локальні екологічні ініціативи чи соціальні стартапи", "Сервіс-лернінг – поєднання волонтерської діяльності з навчальними завданнями, наприклад участь у кампаніях зі збору даних про якість повітря або сортування відходів", "Гейміфікація – симуляційні ігри, у яких студенти

виступають у ролі редакторів, що приймають рішення про висвітлення конфліктних тем (енергетика, зміни клімату), зважаючи на суспільні наслідки" [19].

Ці методи розвивають не лише професійні навички журналіста, а й громадянські компетентності: відповідальність, здатність до співпраці, стратегічне мислення.

На думку О. Зими, сучасні інформаційно-аналітичні ресурси значно розширюють можливості для впровадження ОСР. Онлайн-платформи, як-от Earth Journalism Network чи український проєкт «ЕкоБот», надають студентам доступ до баз даних про екологічні ризики, інтерактивні карти забруднення та аналітичні матеріали [25, с. 73]. Використання подібних ресурсів формує вміння працювати з великими даними та готувати мультимедійні матеріали.

Перспективним напрямом є використання технологій доповненої та віртуальної реальності. Наприклад, створення VR-репортажів про наслідки зміни клімату або AR-додатків для відстеження рівня забруднення у конкретних містах дозволяє студентам відчувати проблематику сталого розвитку на власному досвіді та ефективніше передавати її аудиторії [25, с. 104].

Викладання тем сталого розвитку вимагає особливої уваги до питань етики. Студенти-журналісти повинні не лише розуміти глобальні проблеми, а й уміти збалансовано представляти різні точки зору, уникати «екологічної паніки» чи нав'язування політичних рішень. Важливо також враховувати культурні відмінності: висвітлення проблеми зміни клімату може мати різний суспільний резонанс у різних регіонах України, що потребує гнучких комунікаційних стратегій [25, с. 93].

За словами О. Зими, "серед ключових перешкод для впровадження принципів сталого розвитку у журналістську освіту слід виділити обмежене фінансування навчальних проєктів, що ускладнює доступ до сучасних технологій", "нестачу викладачів із міждисциплінарними знаннями (екологія, економіка, соціологія)" та "необхідність оновлення державних стандартів освіти для закріплення компетентностей сталого розвитку у навчальних планах" [25, с. 146].

Водночас стрімкий розвиток цифрових медіа та міжнародних освітніх програм відкриває широкі перспективи. Українські університети можуть приєднуватися до

мережі UNESCO Associated Schools, що надає доступ до міжнародних грантів та обмінів для студентів і викладачів [25, с. 147].

Освіта для сталого розвитку є стратегічним напрямом модернізації журналістської освіти в Україні. Вона не лише розширює професійні компетентності студентів, а й сприяє формуванню активної громадянської позиції, здатності працювати в інтересах суспільства та планети. Інтеграція ОСР у навчальні програми сприяє підготовці журналістів нового покоління – фахівців, які усвідомлюють свою відповідальність за майбутнє та володіють інструментами для інформування й мобілізації громад задля досягнення цілей сталого розвитку.

Відповідно, цифрові компетенції є необхідним елементом професійної підготовки сучасних журналістів. Вони охоплюють широкий спектр навичок – від інформаційної грамотності до роботи з великими даними та медіавізуалізацією. Для забезпечення конкурентоспроможності випускників журналістських факультетів необхідно інтегрувати цифрові компетенції у навчальні програми, адаптуючи їх до швидких змін у цифровому медіасередовищі. Сучасний журналіст повинен бути не лише хорошим автором і аналітиком, а й технічно підготовленим фахівцем, здатним працювати у багатофункціональному цифровому просторі.

РОЗДІЛ 2

СТРУКТУРА ТА ФУНКЦІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОГО ПОРТАЛУ «ДЕТЕКТОР МЕДІА»

2.1. Історія створення та основні напрями видання

Інформаційно-аналітичний портал «Детектор Медіа» був заснований у 2004 році як незалежний медіаресурс, що виконує важливу роль у дослідженні інформаційного

простору України. Спочатку він функціонував під назвою «Телекритика» і зосереджувався переважно на аналізі українського телевізійного контенту. Основною метою діяльності portalу було дослідження стандартів журналістики, аналіз контенту провідних медіакомпаній та моніторинг дотримання етичних норм у журналістській діяльності.

У 2016 році «Телекритика» змінила назву на «Детектор Медіа», що стало відображенням розширення її діяльності. Відтоді портал почав охоплювати не лише телебачення, а й друковані та онлайн-медіа, соціальні мережі, політичну комунікацію та загальні тенденції розвитку журналістики. Це був важливий крок у розширенні функціональності ресурсу та його впливу на медіапростір України. Інтернет-ресурс «Детектор медіа» розпочав роботу 8 лютого 2016 року. Його основна мета — інформувати аудиторію про ключові події медіасвіту та пов'язані з ними політичні й соціальні процеси. Видання приділяє значну увагу аналітиці й критиці українського медіапростору, а також популяризації медіаграмотності серед читачів [59, с. 66].

Керівницею організації та головною редакторкою portalу є Наталія Лигачова-Чернолуцька, а її заступницею працює Світлана Остапа.

ГО «Детектор медіа» входить до коаліції «Реанімаційний пакет реформ».

З самого початку існування портал став платформою для фахового аналізу медійного контенту, що допомагало як професійним журналістам, так і студентам медіафакультетів краще орієнтуватися у сучасному інформаційному середовищі. На початкових етапах основним завданням було забезпечення суспільства якісним аналізом телевізійного контенту та боротьба з цензурою. ГО «Детектор медіа» здійснює системний моніторинг медійного контенту з 2003 року. Експерти організації розробили чітку та обґрунтовану методологію оцінки телевізійних, радійних та текстових матеріалів, яка дозволяє визначати дотримання стандартів журналістики, виявляти приховану рекламу, пропаганду, маніпуляції та інші порушення. Контент аналізується різними методами — кількісно-якісним аналізом, глибинними якісними дослідженнями та публіцистичними рецензіями. Такий підхід формує повну й актуальну картину якості українських ЗМІ, корисну і для виробників контенту, і для його споживачів.

У 2010 році ресурс започаткував проєкти з медіаграмотності, а також активізував свою діяльність у сфері журналістських розслідувань.

Головні напрями роботи охоплюють висвітлення ходу медіареформ, розвиток незалежного суспільного мовлення, боротьбу з корупційними проявами у сфері ЗМІ, моніторинг діяльності державних та регуляторних структур, а також протидію використанню медіа як інструментів пропаганди. На сайті публікуються матеріали про діяльність журналістів, ситуацію з політв'язнями, новини соцмереж, кіноіндустрії та книговидання.

На платформі представлено широкий спектр матеріалів, включаючи новини медіасфери, розслідування, інтерв'ю з експертами, аналітичні статті та огляди найважливіших подій, що впливають на інформаційний простір країни. Його основними тематичними напрямами є медіакритика, моніторинг журналістських стандартів, аналіз інформаційних маніпуляцій та боротьба з дезінформацією. Ці аспекти дозволяють порталу бути ефективним інструментом як для практикуючих журналістів, так і для студентів, які здобувають освіту у сфері медіакомунікацій [37].

Однією з ключових особливостей цифрового інформаційного майданчика є його аналітичний підхід до висвітлення подій та тенденцій у медіапросторі. Це не просто інформаційний сайт, а платформа, яка допомагає осмислювати журналістські стандарти, розуміти проблематику інформаційних воєн, аналізувати роботу як національних, так і міжнародних медіа.

Особливої уваги заслуговує його діяльність у сфері розвінчування фейків, що є важливим для сучасної журналістики. У 2018 році портал запустив розділ, присвячений боротьбі з дезінформацією, що стало відповіддю на зростаючу кількість маніпуляцій у ЗМІ та соціальних мережах [59, с. 68].

Важливим напрямом діяльності порталу є освітня функція. «Детектор Медіа» регулярно публікує матеріали, що допомагають студентам-журналістам освоювати професійні стандарти, розуміти принципи роботи медіа та критично оцінювати інформацію. Портал є партнером багатьох освітніх заходів, конференцій та семінарів, спрямованих на підвищення рівня медіаграмотності серед молоді. У 2020 році він

став співорганізатором серії вебінарів для студентів факультетів журналістики, що сприяло поширенню практичних знань у сфері медіааналітики.

Окремо слід відзначити дослідницький компонент діяльності «Детектор Медіа». Портал проводить масштабні дослідження у сфері медіа, аналізує тенденції у висвітленні тих чи інших тем, що дозволяє студентам та викладачам використовувати отримані дані у навчальному процесі. Матеріали порталу часто стають об'єктом наукових досліджень, а також джерелом інформації для курсових, дипломних та магістерських робіт [59, с. 70].

За статистикою відвідуваності, портал Detector.media займав 79 497 позицію у світовому рейтингу, 1 495 місце серед українських сайтів і 7 617 місце у світовій категорії «Новини та медіа». Близько 90 відсотків користувачів ресурсу становить українська аудиторія.

3 січня 2022 року доступ до сайту було обмежено на території Росії. Причиною стала публікація матеріалу про блокування інтерв'ю видання hromadske з правозахисником та членом забороненої в РФ партії «Хізб ут-Тахрір» Гасаном Гаджиєвим. Попри те, що рішення про блокування ухвалили ще у квітні 2015 року, технічно воно було реалізоване лише в грудні 2021-го.

У 2023 році «Детектор медіа» спільно з Інститутом масової інформації представив інтерактивну українську «Мапу рекомендованих медіа».

Сайт «Суспільне мовлення» є ключовою платформою для висвітлення реформування державного телерадіомовлення, відкритих обговорень і аналітики контенту НСТУ. Центр моніторингу та аналітики ДМ регулярно проводить дослідження якості інформаційних програм та іншого контенту телеканалів і радіостанцій Суспільного мовника. Результати досліджень детально аналізуються й використовуються у внутрішній роботі НСТУ для підвищення стандартів виробництва та редакційних процесів. Представники порталу активно беруть участь у публічних і галузевих дискусіях щодо розвитку суспільного мовлення. Заступниця шеф-редактора С. Остапа та програмний директор В. Міський входять до наглядової ради Національної суспільної телерадіокомпанії України. У 2018 році В. Міський запропонував нову модель фінансування НСТУ, яка має вирішити проблему

недофінансування компанії; Рада Європи визнала ці пропозиції пріоритетним сценарієм для впровадження [86].

Платформа MediaSapiens створює корисний та цікавий контент для всіх, хто прагне підвищувати рівень медійної грамотності та просвітництва в Україні. Для регіональних видань ДМ пропонує адаптовані моніторингові звіти та інфографіку на основі власних досліджень, що дозволяє підвищувати обізнаність аудиторії. Викладачі та тренери з медіаграмотності можуть інтегрувати у навчальний процес продукти ресурсу: матеріали MediaSapiens, відео та мультимедійні ресурси з «Відеотеки», а також онлайн-курси та мультимедійні підручники «МедіаДрайвер» і «Новинна грамотність». Організація планує проводити тренінги та інші освітні заходи для вчителів, журналістів і громадських активістів з метою підвищення компетентності та критичного мислення у медіаспоживанні [86].

Цифровий інформаційний майданчик переконаний, що українські медіа повинні залишатися незалежними від будь-якої пропаганди — як ворожої, зокрема російської, так і потенційно «патріотичної». Організація системно досліджує стратегії та методи пропаганди, які використовуються Кремлем проти України, та моніторить наративи російських і проросійських українських ЗМІ. Окрім цього, ДМ відстежує комунікаційну політику української влади у сфері висвітлення війни на Донбасі.

Експерти організації беруть участь у робочих групах і дорадчих органах, які займаються протидією пропаганді, та публікують аналітичні матеріали і книги, що узагальнюють досвід виявлення і протидії інформаційним маніпуляціям за два десятиліття. Під час російсько-української війни команда аналітичної платформи підготувала низку важливих досліджень і звітів: «Індекс інформаційного впливу Кремля», «Інформаційне споживання, потреби та погляди мешканців сходу України», «Як російська пропаганда впливає на суспільну думку в Україні», «Діяльність органів державної влади у сфері інформаційної політики та регуляції медіа», а також «Протидія російській інформаційній агресії: спільні зусилля для захисту демократії». Крім аналітики, експерти онлайн-ресурсу брали участь у розробці законодавчих ініціатив щодо вилучення російських програм із квот європейського продукту та запровадження обов'язкових квот на українську мову у піснях і радіоефірі [86].

Команда інформаційного ресурсу активно залучена до розробки та вдосконалення українського медіа законодавства, спрямованого на підвищення якості контенту, підтримку національної мови та розвиток незалежних медіа. Зокрема, експерти цифрової платформи брали участь у підготовці проекту закону про аудіовізуальні медіасервіси, який встановлює правила функціонування електронних платформ та онлайн-медіа, забезпечує їхню прозорість і регулює дотримання журналістських стандартів.

Велику увагу приділено реформуванню державної інформаційної політики. У рамках цієї роботи було внесено зміни до законів щодо порядку інформування діяльності суб'єктів владних повноважень, що сприяє підвищенню прозорості та підзвітності державних органів. Одним із ключових напрямів стала підтримка реформ друкованих ЗМІ: експерти ДМ брали участь у вдосконаленні законодавства щодо роздержавлення газет і журналів, що дозволило створити конкурентне і незалежне медійне середовище [86].

Команда організації також працювала над удосконаленням законів про мову аудіовізуальних і електронних ЗМІ, щоб забезпечити дотримання мовних квот і підтримку української мови в ефірі. Паралельно готувалися ініціативи щодо державної підтримки кінематографії, що передбачають фінансування та організаційну допомогу для розвитку національного кіно.

Особливу увагу приділено реформі суспільного мовлення. Експерти ДМ брали участь у розробці законодавства, що розблокувало створення Національної суспільної телерадіокомпанії, зокрема у частині приєднання ДП «Українська студія телевізійних фільмів «Укртелефільм». Крім того, команда сприяла ухваленню закону про квоти на пісні та ведення ефіру українською мовою на радіо, що підтримує національну культуру та музичну сферу.

Ще одним напрямом роботи стали закони, що регулюють універсальну програмну послугу та діяльність Нацради з питань телебачення і радіомовлення. Це дозволило оптимізувати перелік обов'язкових каналів і радіостанцій, а також підвищити відповідальність за порушення норм мовлення, забезпечивши ефективний контроль за ринком медіа [86].

Аналітичний ресурс вже багато років системно відстежує роботу українських медіа, щоб фіксувати рівень дотримання журналістських стандартів і виявляти приховані маніпуляції. Ще з 2003 року триває безперервний моніторинг щоденних новин центральних телеканалів, де експерти оцінюють якість подачі інформації, помічають ознаки замовних матеріалів та аналізують способи впливу на аудиторію. Окремо досліджуються політичні ток-шоу та підсумкові тижневики — програми, що формують громадську думку та часто стають майданчиком для прихованої агітації. Такий аналіз дає змогу не лише критикувати очевидні порушення, а й простежувати довгострокові тенденції розвитку українського телевізійного простору.

Важливим напрямом роботи є крайові медіа. Організація проводить кількісно-якісний аналіз новин на місцевих телеканалах, у друкованій пресі та в інтернет-виданнях, досліджуючи, наскільки журналісти дотримуються стандартів і чи з'являються матеріали з ознаками політичного або комерційного замовлення. Подібні спостереження здійснюються і за філіями Суспільного мовлення, а також за новинами розмовних радіостанцій, зокрема Українського радіо та «Радіо НВ».

Окремі дослідження зосереджені на глибокому розборі конкретних тем або програм. Експерти комплексно аналізують якість контенту, виявляють випадки цензури та замовчування важливих подій, порівнюють теленовини з реальною інформаційною картиною дня. Пильна увага приділяється й журналістським розслідуванням: їхній відповідності професійним стандартам, рівню доказовості та відсутності маніпуляцій. Така багаторівнева система моніторингів створює об'ємну картину українського медіапростору — від центральних телеканалів до невеликих регіональних редакцій [86].

Паралельно з постійними спостереженнями «Детектор медіа» готує аналітичні звіти, що узагальнюють ключові тенденції та пропонують висновки для медіафахівців, науковців і державних органів. Серед найпомітніших праць — дослідження інформаційного споживання та настроїв мешканців сходу України, аналіз потреб журналістів у підвищенні кваліфікації для розслідувань, оцінка стану журналістської освіти та дієвості законів про прозорість медіавласності. Окремі звіти присвячені проблемам інтернет-піратства, регулюванню політичної реклами під час

виборів, особливостям телерозслідувань та перспективам саморегуляції медіа в умовах війни.

Завдяки такій системній роботі формується надійна база знань про український медіаландшафт, що дозволяє не лише критикувати його слабкі місця, а й пропонувати реальні шляхи вдосконалення галузі та підвищення довіри суспільства до журналістики.

З початком активної фази російсько-української війни портал посилив свої функції із моніторингу пропаганди, дезінформації, інформаційного впливу з боку російських джерел. З'явилися спеціальні дослідження, індекси, регулярні спостереження меседжів, які поширюються як через українські, так і російські медіа. Ці проекти стали реакцією на нагальну потребу у перевірених, аналітичній інформації щодо маніпуляцій, інформаційних атак, а також у формуванні медіаосвіченої аудиторії.

Окрім контентної трансформації, відбулася зміна моделей фінансування і організаційної структури. Зокрема:

- створення комерційного підрозділу чи компанії-партнера для роботи з рекламодавцями або спонсорами,
- залучення грантів, міжнародних донорів, партнерств,
- розвиток моделей членства або спільнот читачів, які підтримують роботу portalу.

Це дозволило «Детектору Медіа» не лише залишатись незалежним, але й збільшити масштаб діяльності та стійкість [86].

У такий спосіб, цифровий інформаційний майданчик є не лише джерелом новин та аналітики, але й важливим навчальним ресурсом, що сприяє підготовці майбутніх журналістів. Його діяльність охоплює широкий спектр питань, пов'язаних із сучасним медіапростором, критичним мисленням, боротьбою з дезінформацією та підвищенням стандартів журналістики. Завдяки своїй активній позиції у сфері медіаосвіти портал відіграє значну роль у формуванні нового покоління журналістів, готових працювати у складних умовах інформаційного суспільства. Внесок медіа-ресурсу у законодавчі процеси спрямований на створення прозорого, незалежного і

професійного медіапростору в Україні, де забезпечується баланс між свободою слова, національними інтересами та високими стандартами журналістики.

2.2 Аналіз форматів контенту на платформі

Інформаційно-аналітичний портал «Детектор Медіа» використовує широкий спектр форматів контенту, що забезпечує комплексне висвітлення актуальних питань медіасередовища. Основними видами контенту на платформі є новинні матеріали, аналітичні статті, інтерв'ю, огляди, розслідування та фактчекінгові матеріали. Кожен із цих форматів має свої особливості та сприяє виконанню загальної місії portalу – сприяння підвищенню рівня медіаграмотності, боротьбі з дезінформацією та популяризації якісної журналістики.

Новинні матеріали на платформі для медіа-освіти забезпечують оперативне інформування аудиторії про ключові події в медіасфері, аналізуючи зміни у законодавстві, медіаринку та інформаційній політиці. Аналітичні статті, своєю чергою, пропонують глибший розгляд проблематики, пояснюючи причинно-наслідкові зв'язки між медійними процесами. Важливим компонентом portalу є інтерв'ю з експертами, журналістами та медіадослідниками, які допомагають розкрити різні точки зору та поглибити розуміння складних явищ [59, с. 69].

Група видань громадської організації «Детектор медіа» вже понад п'ятнадцять років залишається одним із найпопулярніших і найавторитетніших джерел публіцистики та аналітики, присвячених українському медіапростору. Під керівництвом засновниці та головної редакторки Н. Лигачової портал послідовно формує культуру професійної медіакритики, що робить її безперечним авторитетом у цій галузі. Основна мета видання – підвищення рівня якості медіаконтенту та вдосконалення професійних стандартів журналістів і редакцій. Для цього організація регулярно організовує експертні дискусії, проводить тематичні дослідження, публікує поради для журналістів та розробляє рекомендації для редакційної політики.

Онлайн-ресурс системно та ґрунтовно фіксує всі ключові події, зміни й тенденції, що впливають на розвиток українських та іноземних засобів масової інформації. Прикладом цього підходу є серія матеріалів журналістки Н. Данькової «Хто та як допомагає регіональним медіа під час війни», що вийшла у двох частинах у червні 2025 року. У першій частині статті авторка докладно описує складну ситуацію, у якій опинилися крайові та локальні медіа після початку повномасштабного вторгнення Росії. Багато редакцій були змушені призупинити або повністю припинити діяльність через бойові дії, окупацію територій, втрату рекламних доходів та загальне падіння ринку. У тексті наводяться конкретні приклади редакцій, які зазнали фінансових труднощів і потребували невідкладної підтримки для продовження роботи. Одним із ключових інструментів такої допомоги стала програма міні грантів Інституту масової інформації (ІМІ), завдяки якій протягом останніх трьох років понад п'ятсот регіональних видань отримали фінансову підтримку. Н. Данькова підкреслює, що гранти надаються не просто за принципом «першим подали заявку», а після ретельного відбору. Експертна комісія оцінює діяльність медіа за такими критеріями, як дотримання журналістських стандартів, прозорість, незалежність та здатність працювати в умовах воєнних ризиків. Такий підхід дозволяє не лише зберегти крайові редакції, а й стимулює їх розвиватися, покращувати якість контенту, зміцнювати довіру аудиторії [12].

Друга частина матеріалу розширює картину допомоги, акцентуючи увагу не лише на фінансових грантах, а й на інших формах підтримки, які мають стратегічне значення для виживання місцевих медіа. Авторка детально описує ініціативи українських і міжнародних організацій, що надають менторську, консультаційну та освітню допомогу редакціям. Йдеться про проведення тренінгів, обмін досвідом, надання технічного обладнання, супровід у питаннях цифрової безпеки та роботи з аудиторією. Така багаторівнева підтримка, як зазначає Н. Данькова, дозволяє регіональним медіа не просто отримати одноразову фінансову допомогу, а й опановувати нові підходи до управління, створення контенту, залучення читачів і розбудови власної стійкості у воєнний час [13].

Серія «Хто та як допомагає регіональним медіа під час війни» є показовим прикладом аналітичного жанру, характерного для аналітичної платформи. У текстах поєднано фактичні дані, статистику, коментарі експертів і реальні історії редакцій, що робить матеріали не лише інформативними, а й доказовими та переконливими. Чітка структура, детальне розкриття проблеми та наведення конкретних прикладів допомагають читачеві отримати цілісне уявлення про масштаби та механізми підтримки українських регіональних медіа.

Завдяки цьому, розглянута серія статей демонструє ключові риси контенту інформаційного ресурсу: глибоку аналітичність, багатоплановий опис явищ, орієнтацію на перевірені факти та прагнення не лише інформувати, а й сприяти зміцненню професійних стандартів журналістики. Саме такі публікації підтверджують роль платформи як важливого інформаційного та дослідницького ресурсу для всього українського медіапростору.

З 2001 року портал створює унікальний архів матеріалів, у якому зібрані аналітичні статті, інтерв'ю та дослідження про трансформацію медіасередовища як в Україні, так і за її межами. Це дає змогу дослідникам, студентам і практикам медіагалузі відстежувати довгострокові процеси: від розвитку друкованих видань та телебачення до становлення цифрових платформ, медіареформ і появи суспільного мовлення.

Центр моніторингу та аналітики цифрової платформи проводить масштабні дослідження, що дають змогу оцінювати дотримання журналістських стандартів у новинах, ток-шоу, розслідуваннях і розважальних програмах. Регулярні моніторинги включають аналіз маніпуляцій, мови ворожнечі, дезінформації та порушень етичних норм. У статті «Кожне слово на російському державному телебаченні перекручене або є відвертою брехнею» (К. Туркова, 21 квітня 2025 року) авторка досліджує один із аспектів інформаційної політики РФ — спосіб, у який державні російські канали маніпулюють фактами, формулюваннями, інтерпретаціями, аби підсилити пропагандистську агресію [71].

К. Туркова наводить особистий приклад, як російські канали (зокрема РЕН ТВ) маніпулювали повідомленням про неї особисто — використали уривки відео з

трансляцій у Youtube, зробили монтаж як наслідок, щоб розповісти неправдиву історію. Це ілюструє загальну проблему: викривлення інформації, фабрикація «новин» із перебільшеннями або прямо з брехнею. Авторка показує, що маніпуляції включають не лише фактичні перекручення, але й навмисне викривлення контексту, спотворення цитат, неправдиві твердження про статус людини чи інтерв'ю, заяви, що знадобились лише для ширшого пропагандистського наративу [71].

Ця стаття — приклад того, як Центр моніторингу та аналітики ДМ бере в роботу не лише загальні явища, але й індивідуальні випадки порушень стандартів, мовної ворожнечі і дезінформації. Стаття демонструє, що моніторинг контенту включає аналіз не тільки змісту новин, але й ретельну перевірку заяв, монтажу, контексту, джерел (чи вони мають право використовувати певні уривки, чи є цитати достовірні). Через приклад К. Туркової видно, яким чином маніпуляція працює на рівні деталей — точність фактів, візуальні чи вербальні елементи, порядок викладу, викривлення чи вирізання контексту. Це і є те, що моніторинг виявляє — не просто «є пропаганда», а як саме вона вбудована в інформаційний продукт [71].

Авторка звертає увагу, що деякі твердження каналів є не просто некоректними, а створюють образ ворога, «зрадників» тощо — тобто використовують риторику, яка може сприяти розділенню, ворожості. Це типова ознака пропаганди і мови ворожнечі. Також видно, що порушення етичних стандартів — зокрема щодо перевірки фактів, поваги до прав особи, точності інформації — є системними. Матеріали такого жанру дозволяють чітко виявити де саме стандарти порушено: монтаж, неправдиві посилення, безконтрольне використання чужого контенту [71].

Матеріал К. Туркової ілюструє, що коли Центр моніторингу аналітичного ресурсу оцінює якість контенту, він оперує не лише загальними категоріями (новини / ток-шоу / розслідування), але аналізує: деталі мови — чи є перебільшення, образи, маніпуляції через мову; правдивість фактів — чи заяву, цитату чи відео можна підтвердити, чи вони були змінені / вирвані з контексту; структуру повідомлення — як побудований сюжет або репортаж, чи монтаж / хронологія не спотворена з метою маніпуляції. Отже, цей матеріал підтверджує тезу, що моніторинги цифрового інформаційного майданчика — це всеохопний спектр досліджень, які охоплюють не

лише формальні порушення стандартів, але й тонші, якісні прояви маніпуляції та дезінформаційної практики.

З 2005 року фахівці медіа-ресурсу активно долучаються до реформування державних медіа, перетворюючи їх на незалежне Суспільне мовлення. Організація брала участь у розробленні концепцій, законопроектів та нормативної бази, що стали підґрунтям для ухвалення законів 2014–2015 років, які дали старт створенню Національної суспільної телерадіокомпанії України (НСТУ). Спеціалізований сайт «Суспільне мовлення» висвітлює деталі реформи, аналізує виклики та успіхи компанії. Заступниця шеф-редактора С. Остапа та програмний директор Вадим Міський входять до наглядової ради НСТУ, а у 2018 році Міський представив нову модель фінансування компанії, яку Рада Європи визнала пріоритетною для впровадження. Завдяки цим зусиллям вдалося зберегти незалежність і поступово підвищити фінансову стабільність українського Суспільного.

«Детектор медіа» активно досліджує та викриває механізми впливу російської дезінформації на український інформаційний простір. Одним із найпомітніших проєктів у цій сфері став «Індекс інформаційного впливу Кремля», який дозволяє вимірювати рівень проникнення російських пропагандистських меседжів у національні медіа та соціальні мережі. Цей індекс дає можливість не просто фіксувати факти маніпуляцій, а й оцінювати динаміку їхнього поширення, виявляти ключові канали та інструменти впливу.

Проєкт отримав міжнародне визнання і став предметом обговорення на багатьох професійних майданчиках. Так, під час конференції, організованої Центром НАТО, експерти інформаційно-аналітичного ресурсу представили результати розробки індексу та методику його застосування. Учасники заходу наголосили, що системне вимірювання інформаційного тиску Кремля є необхідною умовою для розробки ефективних стратегій протидії. Індекс дає змогу побачити не лише кількісні параметри (як часто повторюються певні меседжі), але й якісні — наприклад, якими темами та емоційними тригерами користується російська пропаганда, щоб впливати на громадську думку в Україні та країнах ЄС [47].

Цінність індексу та подібних досліджень підтверджують і аналітичні матеріали «Детектора медіа», зокрема стаття К. Толокольнікової «Хто в Європі ефективно протидіє інформаційним впливам Кремля?». У ній авторка узагальнює досвід різних європейських країн, що впроваджують комплексні програми боротьби з дезінформацією — від медіаграмотності та фактчекінгу до державних політик кібербезпеки. Матеріал демонструє, що європейський підхід поєднує моніторинг і публічне викриття фейків із розвитком інституцій, здатних швидко реагувати на інформаційні атаки. Це дозволяє протидіяти не лише окремим вкидам, а й цілій системі впливу [69].

У сукупності ці напрацювання показують, що «Детектор медіа» не обмежується суто українським контекстом. Організація прагне інтегрувати український досвід у ширший європейський дискурс і, водночас, переймати ефективні практики протидії кремлівській пропаганді. «Індекс інформаційного впливу Кремля» та публікації на кшталт дослідження К. Толокольнікової виконують подвійну функцію: вони допомагають українським медіа й громадськості усвідомити масштаб загрози, а також формують базу для вироблення довгострокових стратегій захисту демократичних інформаційних просторів [69].

У 2018 році команда платформи для медіа-освіти розробила власну концепцію моніторингу пропаганди, яка стала основою для подальших досліджень не лише в Україні, а й за її межами. Цей підхід виявився настільки універсальним і практичним, що його адаптували білоруські медійні організації для аналізу власного інформаційного простору. Концепція передбачає поєднання кількісного та якісного аналізу контенту, що дозволяє не просто фіксувати факти дезінформації чи маніпуляцій, а й досліджувати механізми їхнього поширення, виявляти джерела та оцінювати вплив на громадську думку. Така методика допомагає сформувати системне розуміння того, як працює пропаганда і як можна мінімізувати її наслідки.

Поряд із науковими та аналітичними проєктами онлайн-ресурсу приділяє значну увагу просвітницькій роботі. Видання регулярно публікує матеріали, що пояснюють громадянам і журналістам, як розпізнавати фейкові новини, уникати маніпуляцій і захищати себе від інформаційних атак. Одним із найяскравіших прикладів цієї

діяльності стала брошура «Як розпізнати пропаганду в ЗМІ», підготовлена відомим українським медіаекспертом та постійним автором «Детектора медіа» І. Кулясом [37]. У своїй роботі І. Куляс систематизує ключові ознаки пропаганди, описує характерні прийоми дезінформації та наводить реальні приклади з українського та міжнародного медійного простору. Автор акцентує на тому, що пропаганда не завжди проявляється у вигляді відвертої брехні — часто вона діє приховано, підмінюючи контексти, спотворюючи акценти та використовуючи емоційні тригери для впливу на аудиторію.

Ця брошура, як і аналітичні статті на кшталт «По той бік екрана: аналіз медіаспоживання та дезінформації в українському інформаційному середовищі», виконує подвійну функцію: з одного боку, навчає аудиторію критично сприймати інформацію, а з іншого — служить методичним посібником для журналістів, які прагнуть дотримуватися високих професійних стандартів. Такі матеріали сприяють розвитку медіаграмотності, формуванню стійкості суспільства до пропагандистських впливів та створенню умов для здорового інформаційного середовища.

У поєднанні з індексами, моніторингами та міжнародними дослідженнями брошура І. Куляса та подібні ініціативи аналітичної платформи демонструють комплексний підхід організації: від глибокого аналізу явищ — до практичних порад і навчальних матеріалів, що роблять боротьбу з дезінформацією доступною для широкої громадськості.

Особливе місце займають розслідування, які фокусуються на викритті маніпуляцій у ЗМІ, дослідженні інформаційних кампаній та аналізі механізмів поширення фейкових новин. У контексті боротьби з дезінформацією важливу роль відіграють фактчекінгові матеріали, що спростовують неправдиві відомості та допомагають читачам критично оцінювати отриману інформацію [37].

У своїй статті автор підкреслює, що занепад мовної культури журналістів негативно впливає на довіру до медіа, адже точність і грамотність викладу інформації є запорукою якісної журналістики. Він наголошує на необхідності посилення мовної підготовки журналістів, запровадження редакційних стандартів щодо використання української мови та підвищення рівня відповідальності медіа за дотримання мовних норм [66].

Команда інформаційного ресурсу щоденно публікує матеріали, що розбирають приклади недостовірної інформації, професійних помилок або навмисних маніпуляцій у вітчизняних та зарубіжних ЗМІ. Аналітичні статті пояснюють, як саме створюються фейки, які техніки використовують редакції для прихованої агітації чи спотворення фактів, а також надають поради для аудиторії, як відрізнити правду від дезінформації. Такі розслідування підвищують рівень критичного мислення читачів та допомагають журналістам дотримуватися етичних стандартів у своїй роботі.

Зокрема, серед таких публікацій можна відзначити викриття фейкового відео, у якому російська пропаганда намагалася видати нібито «заяву» голови Херсонської ОВА про «здачу Херсонщини» росіянам. Автори детально пояснюють механізми створення і поширення цього відео, наголошуючи на ознаках монтажу та неправдивих цитатах, що використовувалися для підриву довіри до української влади та деморалізації населення [61].

Ще одним прикладом є спростування вигаданого повідомлення про нібито ажіотаж серед американців через візит В. Путіна. У матеріалі редакція детально розкриває, як проросійські ресурси створюють подібні історії, використовуючи перебільшення, вирвані з контексту коментарі та маніпулятивні заголовки для створення ілюзії міжнародної підтримки дій Кремля [60].

Окремої уваги заслуговує й розслідування фейку про нібито 90 депортованих до Росії українців, які голодують «з вини України». Аналітики цифрової платформи простежили походження цього повідомлення, довівши, що воно базується на неперевірених джерелах та має на меті дискредитувати українську владу, покладаючи на неї відповідальність за дії країни-агресора [73].

Завдяки таким системним публікаціям аналітичний ресурс не лише оперативно реагує на нові інформаційні атаки, але й формує у читачів навички критичного сприйняття контенту, показуючи реальні приклади маніпуляцій та способи їх виявлення.

З метою розвитку медіаграмотності цифровий інформаційний майданчик розробляє освітні онлайн-програми, які доступні як професійним журналістам, так і широкому колу слухачів. Наразі пропонуються три ключові курси:

«Журналістське розслідування: основи» — детально розкриває методики збору та перевірки інформації, особливості етики розслідувань і правила безпеки для журналістів.

«Новинна грамотність» — вчить розрізняти фейки, перевіряти джерела та розуміти механізми роботи новинних редакцій.

«Медіадрайвер» — практичний посібник з орієнтування в сучасному медіапросторі, що допомагає користувачам розвивати навички критичного сприйняття інформації.

Окрім курсів, організація готує пізнавальні лонгріди, короткі відео та кешшен-ролики, що у зручному форматі пояснюють складні медіатеми, зокрема інформаційні атаки, роль алгоритмів соцмереж або вплив реклами на контент.

Щоб зменшити політичний тиск на журналістику та підвищити якість висвітлення виборчих процесів, медіа-ресурс реалізує спеціалізований проєкт «Вибори і ЗМІ», який спрямований на моніторинг медіа під час передвиборчих кампаній, аналіз рівня дотримання журналістських стандартів та виявлення проявів маніпуляцій чи прихованої політичної реклами. У рамках цього напрямку редакція регулярно публікує матеріали, що не лише фіксують факти тиску на незалежні медіа, але й критикують спроби обмежити свободу слова під приводом захисту державних інтересів або політичної стабільності.

Показовим прикладом є стаття І. Федоріва «Якою хотіли б бачити журналістику деякі адвокати державних зрадників?», де автор гостро аналізує намагання окремих юристів та політичних діячів нав'язати медіа «безпечний» формат роботи, що фактично означає цензуру та контроль над публікаціями. У матеріалі підкреслюється, що такі ініціативи несуть приховану загрозу демократичним процесам, оскільки під приводом «захисту інтересів країни» пропонується обмежувати свободу висловлювань та критику влади [72].

Завдяки публікаціям у межах проєкту «Вибори і ЗМІ» «Детектор медіа» не лише фіксує факти маніпуляцій чи порушень журналістських стандартів під час виборчих кампаній, а й формує суспільний запит на прозору, професійну та відповідальну журналістику, що захищає інтереси виборців, а не окремих політичних груп.

Фахівці інформаційно-аналітичного ресурсу беруть активну участь у розробці та впровадженні законодавчих і структурних змін, які сприяють демократичному розвитку українського медіаринку. Серед ключових напрямів роботи — роздержавлення друкованих ЗМІ, ухвалення закону «Про аудіовізуальні послуги», створення прозорої мовної політики для телебачення та радіо, запровадження механізмів відкритої медіавласності та справедливого розподілу державних дотацій на кіновиробництво. Експерти організації беруть участь у профільних коаліціях, готують законопроекти, проводять адвокаційні кампанії, організовують публічні обговорення й лобіюють рішення, які допомагають зробити український медіаринок більш прозорим, незалежним і конкурентним.

Показовим прикладом експертної роботи є аналіз законопроекту № 12111, який представила В. Зеленчук у матеріалі «Зміни до медійного законодавства: законопроект № 12111». У статті детально розглянуто пропозиції, спрямовані на оновлення правового регулювання діяльності медіа, зокрема уточнення процедур ліцензування та нагляду за контентом, удосконалення норм щодо прозорості фінансування й відповідальності редакцій за поширення недостовірної інформації. Авторка акцентує на необхідності поєднати принципи свободи слова з чіткими правилами роботи медійного ринку, щоб уникнути як політичного тиску, так і хаотичної комерціалізації [24].

У результаті, платформа для медіа-освіти не лише інформує про законодавчі новації, а й фактично виступає посередником між журналістською спільнотою, громадськістю та владою, сприяючи формуванню прозорих і демократичних правил функціонування українських медіа.

«Детектор медіа» активно долучається до розвитку механізмів саморегулювання в українському медіасередовищі. Голова організації Н. Лигачова очолює Незалежну медійну раду, а О. Довженко є її членом. Команда ДМ сприяє впровадженню інституційних норм саморегулювання журналістів на рівні закону «Про аудіовізуальні послуги», що забезпечує незалежність редакцій та підвищує відповідальність медіа перед аудиторією.

ГО «Детектор медіа» спільно з Київським міжнародним інститутом соціології та іншими дослідницькими установами проводить регулярні соціологічні дослідження, які допомагають зрозуміти, як українці користуються медіа, яким каналам довіряють, як інформація впливає на громадську думку, а також яке ставлення суспільства до різних комунікаційних явищ. Дані таких досліджень використовуються для аналітики медіаполітики, покращення контенту та формування ефективних рекомендацій для редакцій і освітніх програм.

Онлайн-ресурс приділяє значну увагу дослідженню системи журналістської освіти, адже саме від рівня підготовки майбутніх фахівців залежить якість інформаційного простору країни. Експерти платформи не лише збирають та узагальнюють дані про стан журналістських програм у вишах, а й готують практичні рекомендації для покращення навчального процесу, співпрацюють з медіакомпаніями та університетами, щоб адаптувати освіту до сучасних викликів.

У статті М. Дачковської «Ми готові співпрацювати з університетами — керівниця відділу розвитку та навчання “1+1 медіа” В. Гнап» акцентується на важливості партнерства між медіабізнесом і закладами освіти. Представниця великого телеканалу розповідає про потребу залучати практиків до викладання, щоб студенти отримували не лише теоретичні знання, а й навички роботи в реальних умовах редакції [14].

Матеріал О. Піддубної «Де готують журналістів в Україні?» дає огляд університетів, які мають спеціалізовані факультети або кафедри журналістики. Авторка порівнює навчальні програми, підкреслюючи різницю між підходами в різних регіонах та окреслює проблеми, зокрема недостатнє оновлення курсів і слабку практичну підготовку [54].

У публікації В. Литвиненко «Теорія і практика: Чого більше в сучасній журналістській освіті» розглянуто баланс між академічними знаннями та практичними навичками. Авторка робить висновок, що більшість програм досі переобтяжені теорією, тоді як студенти потребують більше тренінгів, стажувань і роботи з сучасними технологіями [42].

Аналізуючи проблему глибше, К. Толокольнікова у статті «Звідки ж виросте новий Різун? Яка журналістська освіта потрібна Україні» порушує питання формування журналістів нового покоління. Вона наголошує на необхідності критичного мислення, медіаграмотності та вмінні працювати з новими форматами контенту як основних компетенцій майбутніх журналістів [68].

Узагальнюючи результати цих досліджень, аналітична платформа пропонує рекомендації для модернізації освітніх програм: активніше залучати медіапрактиків, розвивати курси з цифрових технологій та фактчекінгу, створювати умови для стажувань у провідних редакціях. Така діяльність допомагає не лише визначити сильні й слабкі сторони української журналістської освіти, а й сприяє формуванню покоління фахівців, здатних протистояти сучасним інформаційним викликам.

Одним із ключових напрямів діяльності аналітичного ресурсу є дослідження мовної культури журналістів, що проявляється у публікаціях, присвячених якості мовлення та дотриманню мовних норм у медіа. У статті М. Тимошика *«Безграмотність і суржикізація журналістики як тривожна тенденція»* (6 травня 2022) автор зазначає: "Серед головних проблем сучасної журналістики спостерігається систематичне нехтування нормами української мови та зростання використання суржику, що свідчить про мовну деградацію серед професійних журналістів. Ця тенденція є тривожною не лише для якості медіа-контенту, а й для формування суспільної культури мовлення". М. Тимошик аналізує причини такого явища, серед яких він виділяє "слабку мовну підготовку журналістів, вплив російськомовного контенту та відсутність чіткої мовної політики у багатьох українських редакціях", підкреслюючи, що без системного підходу до мовної освіти та контролю за дотриманням стандартів професійна журналістика ризикує втратити власну якість і впливовість [66].

Цифрова платформа створює авторські проєкти для телебачення та платформ YouTube, які висвітлюють суспільно важливі теми та проблематику українських медіа. Серед популярних ініціатив — «Телятина», «Приціл», «Донбас: чесно», які здобули аудиторію завдяки глибокому аналізу подій, критичному погляду на політичні та соціальні процеси і сучасним формам подачі інформації. Ці проєкти

поєднують журналістські розслідування, аналітику та освітні формати, сприяючи підвищенню медіакультури українського суспільства.

Через це аналіз форматів контенту на платформі «Детектор Медіа» свідчить про багаторівневий підхід до медійного аналізу, що включає новини, аналітику, розслідування та дослідження мовних питань. Завдяки такому комплексному підходу портал не лише інформує, а й сприяє підвищенню медіаграмотності та професійного рівня журналістів, що є важливим чинником у розвитку сучасного інформаційного простору.

2.3 Взаємодія portalу з аудиторією та роль у медіасфері України

Український медіа-ресурс є не лише платформою для аналізу українського медійного простору, а й важливим комунікаційним майданчиком для взаємодії з аудиторією. Його діяльність спрямована на залучення різних соціальних груп, включаючи журналістів, медіаекспертів, студентів, викладачів та пересічних громадян, які прагнуть підвищити власний рівень медіаграмотності [86].

Одним із ключових механізмів взаємодії аналітичного медіа-майданчика з аудиторією є його активна присутність у соціальних мережах. Офіційні сторінки portalу у Facebook, Twitter, Telegram та YouTube забезпечують постійний контакт із підписниками, дозволяючи їм оперативно отримувати важливу інформацію та долучатися до обговорень. Наприклад, у Facebook-спільноті, яка налічує понад 70 тисяч підписників, регулярно публікуються матеріали щодо фейкових новин, мовної політики та журналістських стандартів. У коментарях до таких дописів ведуться активні дискусії, в яких беруть участь як експерти, так і пересічні користувачі.

Telegram-канал інформаційно-журналістського ресурсу, що має понад 10 тисяч підписників, став важливим джерелом оперативної інформації під час російсько-української війни. Він оперативно повідомляє про нові загрози інформаційній безпеці, а також висвітлює ключові тенденції у сфері медіа. Наприклад, у 2022 році під час інформаційних атак з боку Росії канал опублікував серію аналітичних

матеріалів, що викривали маніпуляції щодо мобілізації в Україні та дискредитацію волонтерських ініціатив [59, с. 65].

Важливим напрямком діяльності моніторингового медіа-центру є фактчекінг. Портал систематично перевіряє інформацію на достовірність, розвінчуючи маніпулятивні твердження та фейки. Читачі мають можливість надсилати запити на перевірку сумнівних матеріалів, що сприяє розвитку критичного мислення. Наприклад, у 2022 році аналітики порталу спростували фейк про те, що Україна «здає позиції» у війні, довівши, що ця інформація є частиною російської пропаганди [37].

Освітні проекти також відіграють значну роль у діяльності професійної медіа-платформи. Зокрема, портал організовує серії вебінарів, присвячених питанням медіаграмотності та інформаційної безпеки. Одним із наймасштабніших проєктів стала серія лекцій «Медіаграмотність у часи війни», в межах якої слухачі дізнавалися про розпізнавання фейкових новин, аналіз джерел інформації та методи протидії пропаганді. У співпраці з Українським католицьким університетом (УКУ) на основі матеріалів онлайн-аналітичного видання було розроблено навчальний курс для студентів факультету журналістики [86].

Окремо варто розглянути діяльність порталу у сфері громадського контролю за дотриманням журналістських стандартів. Журналістсько-аналітичний ресурс систематично публікує аналітичні статті, присвячені питанням свободи слова, впливу політики на медіасередовище та боротьбі з цензурою. Наприклад, у 2021 році портал провів розслідування щодо тиску на незалежні українські ЗМІ, зібравши факти про політичний та економічний вплив на редакційну політику деяких видань.

Ще одним гучним кейсом стала публікація матеріалу у 2023 році про маніпуляції під час виборчих кампаній. Аналітики порталу дослідили, як політичні партії використовували приховану рекламу у ЗМІ без належного маркування, що суперечить стандартам журналістської етики [86].

Важливим аспектом взаємодії цифрового медіа-ресурсу з аудиторією є організація спеціалізованих тематичних кампаній та інтерактивних проєктів. Наприклад, у 2023–2025 роках портал активно реалізував серію онлайн-флешмобів і конкурсів серед студентів факультетів журналістики та громадських активістів, де

учасники мали можливість аналізувати конкретні медіамеседжі, виявляти дезінформацію та пропонувати власні способи її спростування. Ці заходи стимулюють молодь до критичного мислення, розвивають навички медіааналізу та сприяють формуванню культури відповідального медіаспоживання.

Окремою складовою взаємодії є проекти з медіаграмотності для різних соціальних груп. Інформаційна платформа для медіа-аналізу адаптує свої освітні матеріали під потреби школярів, студентів, пенсіонерів та професійних журналістів, проводячи онлайн-курси, вебінари, практичні тренінги та воркшопи. Наприклад, для старшокласників було розроблено серію інтерактивних занять «Безпечний Інтернет», де учасники навчалися виявляти ознаки фейків, розпізнавати мову ворожнечі та аналізувати джерела інформації. Такі ініціативи значно розширюють аудиторію порталу і підвищують рівень інформаційної безпеки серед громадян.

Ресурс медіа-моніторингу активно використовує інструменти інтерактивності, зокрема опитування, голосування та публічні обговорення на платформі та в соціальних мережах. Це дозволяє не лише відстежувати думку громадськості щодо конкретних медіаподій, але й отримувати цінний зворотний зв'язок про якість матеріалів, рівень довіри до джерел та актуальні інформаційні потреби. Наприклад, у межах проєкту з оцінки новинного контенту під час виборчих кампаній 2023 року, читачі активно брали участь у голосуваннях, оцінюючи збалансованість висвітлення кандидатів та наявність політичних маніпуляцій.

Стаття О. Татьохіної (2025) «99 відсотків медіапрацівників в Україні демонструють високий рівень медіаграмотності» є прикладом того, як «Детектор Медіа» не лише збирає та оприлюднює аналітичні дані, але й інтегрує аудиторію у процес дослідження через інструменти опитування та збору думок. У межах цього дослідження портал застосував структуроване опитування серед журналістів і медіапрацівників, яке дозволило оцінити рівень медіаграмотності професійної спільноти, виявити ключові компетенції та слабкі місця у підготовці кадрів [64].

Результати опитування демонструють, що більшість медіапрацівників володіють високим рівнем критичного мислення та вміють розпізнавати дезінформацію і маніпуляції в медіапросторі. Ці дані є важливим сигналом для освітніх ініціатив, адже

вони показують, що інтерактивні методи, зокрема публічні опитування та онлайн-голосування, ефективно виявляють рівень професійних знань і компетенцій у журналістів. Дослідження демонструє, як «Детектор Медіа» залучає аудиторію до формування контенту та визначення пріоритетів для подальших проєктів. Сам факт участі медіапрацівників у опитуванні вже є прикладом інтерактивної взаємодії: читачі та учасники дослідження не просто отримують готові аналітичні матеріали, а стають співтворцями цих даних. Це відповідає концепції порталу, який позиціонує себе як майданчик двосторонньої комунікації, де аудиторія може безпосередньо впливати на дослідницькі процеси і формувати тематику майбутніх публікацій [64].

Особливо важливим є те, що інтерактивний формат дослідження дає змогу платформі журналістського контролю не лише оцінювати медіапрацівників, а й виявляти тенденції у сфері професійного розвитку, потребу у додатковому навчанні та можливі ризики поширення неперевіреної інформації. Стаття підкреслює, що через такі опитування портал здобуває об'єктивну картину стану медіаграмотності в Україні та отримує дані, які можуть слугувати підґрунтям для розробки освітніх програм і тренінгів для журналістів.

Приклад дослідження О. Татьохіної ілюструє тезу про те, що «Детектор Медіа» активно використовує інтерактивні інструменти — опитування, голосування, публічні обговорення — для залучення аудиторії, збору релевантної інформації та формування стратегічних напрямів роботи порталу. Цей підхід сприяє підвищенню прозорості медіааналізу, розвитку критичного мислення серед професіоналів та зміцненню довіри до медіаекспертного середовища в Україні.

Продовжуючи аналіз ролі аналітичного центру медіа-спостереження в медіасфері України, варто окремо виділити напрямок підтримки та розвитку регіональних медіа. Портал не лише здійснює моніторинг локальних видань, а й активно сприяє підвищенню професійного рівня регіональних журналістів через навчальні семінари, тренінги та практичні консультації для редакторів. Такий підхід дозволяє не лише фіксувати проблеми місцевого медіапростору, але й пропонувати конкретні шляхи їх вирішення. Наприклад, у статті О. Наумової (2025) «Як змінився херсонський медіаландшафт під час повномасштабного вторгнення» детально

описано, як війна вплинула на локальні медіа: значна частина журналістів була змушена адаптуватися до нових умов, а деякі видання припинили роботу через загрозу фізичної безпеки або технічні складнощі. Професійне аналітичне видання у таких умовах виступає як інформаційна підтримка, забезпечуючи редакції рекомендаціями щодо дотримання стандартів журналістики та адаптації контенту до кризових ситуацій. Моніторинг дозволяє визначити, де місцеві медіа потребують додаткової підтримки, а навчальні семінари допомагають редакторам опанувати інструменти фактчекінгу, аналізу джерел та боротьби з дезінформацією [48].

Інший приклад представлено у статті В. Черемних (2016) «Комунальний медіаландшафт Волині: сказати чи промовчати?», де детально розглянуто проблему залежності місцевих медіа від органів місцевого самоврядування та тиску з боку власників. У таких випадках освітньо-аналітичний медіа-ресурс не лише оцінює рівень свободи редакцій, а й надає рекомендації щодо захисту журналістської незалежності та підвищення прозорості медіа. Портал організовує обговорення з журналістами та експертами, де розглядаються практичні стратегії роботи в умовах політичного та економічного тиску [75].

З цієї причини, підтримка регіональних медіа є комплексною: вона поєднує системний моніторинг, практичні рекомендації, навчальні ініціативи та публічне обговорення проблем. Це сприяє не лише підвищенню якості контенту в регіонах, а й зміцненню довіри до локальних медіа серед громадян, а також формуванню критичного ставлення до джерел інформації. Завдяки таким заходам медіа-аналітична структура забезпечує безперервний розвиток медійного середовища поза межами столиці та великих міст, що є важливим для підтримки демократичних процесів у країні.

Крім навчальних та аналітичних ініціатив, цифровий майданчик для медіа-аналізу активно розвиває партнерства з громадськими організаціями, міжнародними фондами та освітніми закладами. Спільно з представниками ОБСЄ, НАТО та низки європейських медіацентрів портал бере участь у проєктах з моніторингу дезінформації, проведенні тренінгів для журналістів та створенні аналітичних звітів про рівень інформаційної безпеки в Україні. Такі міжнародні партнерства дозволяють

обмінюватися методиками, отримувати доступ до передових практик та підвищувати стандарти журналістської професії в Україні.

Особливої уваги потребує роль порталу у формуванні громадської думки щодо свободи слова та інформаційної безпеки. Інформаційно-аналітичний центр для журналістів виступає платформою для публічних дискусій, публікує аналітичні статті та коментарі експертів, присвячені проблемам цензури, впливу політики на медіа та боротьбі з дезінформацією. Розміщені матеріали часто стають основою для подальших наукових та громадських досліджень, сприяють прозорості в роботі медіа та стимулюють суспільний контроль над журналістською діяльністю.

Портал активно залучає аудиторію до створення контенту. Читачі можуть надсилати власні кейси порушень журналістських стандартів, повідомляти про фейки або неправдиву рекламу, що надалі обробляються аналітичним відділом журналістської аналітичної платформи. Такий механізм створює відчуття спільноти та безпосередньо впливає на якість матеріалів, роблячи їх більш релевантними до потреб аудиторії.

Не менш важливим аспектом є підтримка молодих журналістів та студентів. Портал проводить стажування, майстер-класи та конкурси для студентів факультетів журналістики, надаючи можливість безпосередньо брати участь у моніторингах, фактчекінгу та підготовці аналітичних матеріалів. Це формує нове покоління професіоналів, які розуміють важливість дотримання стандартів та критично оцінюють інформаційні потоки.

Завдяки такій багатоплановій діяльності «Детектор Медіа» стає не лише ресурсом для споживання новин, а й активним майданчиком для освітньої та громадської взаємодії, що поєднує функції монітора, консультанта, освітньої платформи та інструменту суспільного контролю. Така роль сприяє зміцненню незалежної журналістики, формуванню критичного ставлення до інформації та підвищенню медіаграмотності в умовах гібридної війни та постійних інформаційних викликів.

Відтак, ресурс перевірки та аналізу медіа є не лише аналітичним ресурсом, а й активним учасником формування українського інформаційного простору. Завдяки

потужній взаємодії з аудиторією через соцмережі, фактчекінгові ініціативи, освітні проекти та громадські розслідування портал сприяє зміцненню незалежної журналістики, підвищенню рівня медіаграмотності серед громадян та формуванню критичного підходу до споживання інформації.

РОЗДІЛ 3.

НАВЧАЛЬНО-ПРАКТИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОГО ПОРТАЛУ У ПІДГОТОВЦІ СТУДЕНТІВ-ЖУРНАЛІСТІВ

3.1. Аналітичні матеріали порталу як навчальний контент для студентів

Сучасна журналістська освіта потребує якісного аналітичного контенту, який би сприяв формуванню професійних навичок студентів, критичного мислення та розуміння особливостей медіасфери. У цьому контексті інформаційно-аналітичний портал «Детектор Медіа» виступає не лише як джерело новин та експертних оцінок, а й як ефективний навчальний інструмент для студентів-журналістів.

Аналітичні матеріали, публікації про медіаполітику, фактчекінг, а також дослідження дезінформації, які регулярно з'являються на порталі, можуть використовуватися у процесі підготовки майбутніх журналістів. Це особливо важливо в умовах інформаційної війни та поширення фейків, коли критичний підхід до джерел інформації стає однією з ключових компетенцій журналіста.

Однією з найцінніших категорій контенту на платформі медіа-освіти є аналітичні розслідування, які містять ретельний аналіз актуальних питань, пов'язаних із медіаполітикою, цензурою, маніпуляціями та інформаційними війнами. Наприклад, у 2023 році портал опублікував розслідування про вплив російських інформаційних операцій на український медіапростір. У цьому матеріалі розглядалися конкретні приклади дезінформаційних кампаній, методи їх поширення та вплив на суспільну думку [86].

Для студентів такі розслідування є чудовим навчальним ресурсом, оскільки вони:

- демонструють методику збору та аналізу інформації;
- навчають перевіряти першоджерела та визначати маніпулятивні техніки;
- знайомлять із принципами фактчекінгу та журналістської етики [86].

На основі таких матеріалів у навчальних закладах можна організовувати практичні заняття, під час яких студенти самостійно аналізуватимуть інформацію та відпрацьовуватимуть навички написання аналітичних статей.

Ще одним важливим напрямом, у якому контент українського медіа-ресурсу може використовуватися в освітньому процесі, є фактчекінг. Розділ «Фактчек» на порталі містить сотні матеріалів, які розвінчують фейки та маніпуляції, що поширюються в медіапросторі. Наприклад, у 2022 році було опубліковано серію статей, що аналізували поширені міфи про українську мобілізацію, міжнародну підтримку України та ситуацію на фронті. У цих матеріалах наводилися конкретні приклади дезінформації, аналізувалися її джерела та методи поширення [86].

Для студентів-журналістів фактчекінгові матеріали є корисним ресурсом, який допомагає:

- навчитися аналізувати інформацію та відокремлювати правдиві факти від маніпуляцій;
- засвоїти принципи журналістської перевірки інформації;
- розуміти, як працюють пропагандистські механізми та як їм протидіяти.

На практиці такі матеріали можна використовувати для завдань із перевірки новин. Наприклад, студентам пропонується знайти суперечливу інформацію у ЗМІ та провести її фактчекінг за методикою, описаною в аналітичних матеріалах аналітичного медіа-майданчика.

Окремий напрям контенту, який може стати основою для навчання, — це публікації про медіаетику. На порталі регулярно з'являються матеріали, присвячені питанням журналістської відповідальності, дотримання професійних стандартів, уникнення маніпуляцій та коректного висвітлення соціально важливих тем. Наприклад, у 2023 році інформаційно-журналістський ресурс опублікував аналітичний матеріал про проблему клікбейту в українських медіа. У статті розглядалися приклади заголовків, які вводять читачів в оману, та аналізувалися їхні наслідки для суспільства [86].

Такі матеріали можуть використовуватися у викладанні дисциплін, пов'язаних із журналістською етикою та стандартами. Викладачі можуть пропонувати студентам

аналізувати конкретні публікації, обговорювати їхні етичні аспекти та знаходити альтернативні шляхи подачі інформації без маніпуляцій.

Деякі університети вже активно використовують аналітичні матеріали моніторингового медіа-центру у навчальному процесі. Наприклад, у 2022 році факультет журналістики Українського католицького університету (УКУ) запровадив курс «Аналітична журналістика», у рамках якого студенти аналізували публікації порталу, вивчали техніки перевірки фактів та проводили власні розслідування [86].

Подібний підхід може бути корисним і для інших навчальних закладів, оскільки він дає змогу студентам працювати з реальними кейсами, відпрацьовувати професійні навички та краще розуміти сучасний медіапростір.

Аналітичні матеріали професійної медіа-платформи мають значний освітній потенціал у підготовці студентів-журналістів. Вони можуть використовуватися як навчальний контент для аналізу журналістських стандартів, перевірки фактів, розслідувань та оцінки маніпулятивних технік у медіа.

Матеріали цього порталу дають студентам можливість не лише вчити теорію, а й тренувати практичні вміння працювати з інформацією, що є важливою частиною фахової підготовки. Тому можна стверджувати, що «Детектор Медіа» виконує роль не просто майданчика з новинами та експертними коментарями, а й дієвого освітнього інструменту, який допомагає виховувати нове покоління професійних і відповідальних журналістів.

У сучасному світі, де інформації стає все більше, медіаграмотність перетворюється на обов'язкову навичку для кожного. Потік даних із різних джерел змушує людей вміти критично оцінювати контент і відрізнити правдиві відомості від фейків чи маніпуляцій. Це особливо актуально для молоді, адже її погляди значною мірою формуються під впливом інтернету. Саме такі ресурси, як «Детектор Медіа», допомагають навчити молодих людей аналізувати інформацію та помічати маніпулятивні прийоми.

Питання медіаграмотності активно досліджується науковцями, зокрема в контексті освіти. У багатьох працях наголошується, що цифрова освіта є важливою для розвитку критичного мислення та усвідомленої громадянської позиції. Проте для

реального впровадження цих ідей у навчальний процес потрібні конкретні інструменти, які б навчали молодь грамотно працювати з інформаційними матеріалами. Онлайн-аналітичне видання може відігравати таку роль, але його використання у навчанні вимагає продуманого підходу та спеціальних методичних рекомендацій.

Медіаграмотність вважається одним із ключових елементів сучасної освіти. Вона включає вміння аналізувати та розуміти інформаційні матеріали, критично їх оцінювати й застосовувати медіа у різних сферах життя. У теоретичних визначеннях медіаграмотність часто описують як набір знань і навичок, що допомагають людині формувати виважене ставлення до інформації. У межах такої підготовки учні та студенти вчаться не лише сприймати медіа як джерело даних, а й оцінювати його з точки зору етичності, об'єктивності та відповідальності.

Медіаосвіта посідає важливе місце у формуванні особистості як у школі, так і у вищих закладах освіти. Оскільки інформаційні ресурси впливають практично на всі сфери життя — від політичних процесів до культурних явищ — вони суттєво формують погляди людей та їхню соціальну свідомість. Тому у вищій освіті медіаосвіта є не просто частиною програми, а необхідним інструментом підготовки молодого покоління до життя в умовах інформаційного суспільства. Сьогодні, коли більшість відомостей надходить через засоби масової інформації, вміння працювати з різними медіаресурсами стає важливою складовою як активної громадянської позиції, так і професійної підготовки.

Медіаосвіта формує цілий набір ключових умінь: здатність аналізувати матеріали, визначати, чи є інформація правдивою, а також розпізнавати маніпуляції та пропаганду. Не менш важливими є навички створення власного контенту, критичне оцінювання медіапродукції та усвідомлення того, як вона впливає на людей. Учні та студенти повинні навчитися шукати інформацію, перевіряти факти, користуватися науковими джерелами, а також розуміти етичні норми, пов'язані з онлайн-контентом, і те, як цифрові матеріали відображаються на суспільних процесах.

Одним із найважливіших елементів медіаграмотності є вміння критично мислити під час сприйняття інформації. Саме критичне мислення дозволяє людині помічати маніпуляції, неправдиві твердження, упереджені коментарі та викривлення фактів. Це включає не лише здатність сумніватися в поданих ЗМІ матеріалах, а й уміння перевіряти інформацію, порівнювати її з іншими джерелами, розуміти контекст і оцінювати, як медіа впливають на погляди суспільства. Розвиток такого типу мислення є одним із головних завдань медіаосвіти, адже тільки завдяки йому учні можуть стати відповідальними й активними членами суспільства, які приймають рішення на основі фактів, а не під впливом емоцій чи маніпулятивних технік.

Журналістсько-аналітична платформа «Детектор Медіа» — це один із провідних українських ресурсів, який поєднує функції медіа та центру, що аналізує інформаційний простір і протидіє пропаганді. Вона працює з 2004 року і з того часу стала важливим джерелом даних для журналістів, експертів, педагогів та широкої аудиторії. Далі можна докладно розглянути, як побудована ця платформа, у яких напрямках вона працює, які освітні можливості пропонує та які антифейкові проєкти реалізує.

Цей цифровий медіаресурс має широку й продуману структуру, що охоплює різні напрямки роботи у сфері медіа:

- **Новини.** Тут публікуються актуальні матеріали про події в українському та світовому медіапросторі. Наприклад, у статті О. Крумін «Дніпровський телеканал “Дніпро TV” під час війни: змістовні новини (і трохи піару)» автор аналізує роботу цього телеканалу у воєнний період, звертаючи увагу на його контент та спосіб подання інформації [34].

- **Аналітика.** У цьому розділі подаються поглиблені огляди та пояснення ключових процесів у медіасфері. Наприклад, у матеріалі С. Остапи «Чи будуть українські суди транслювати відкриті судові засідання про воєнні злочини Росії у ютубі» розглядаються можливості та труднощі, пов’язані з онлайн-трансляціями судових засідань щодо воєнних злочинів [50].

- Моніторинг. Це систематичне відстеження й оцінювання того, як українські медіа дотримуються професійних стандартів. Наприклад, у моніторингу телемарафону «Єдині новини» за січень 2024 року І. Гуляс детально аналізує ефір, звертаючи увагу на помилки ведучих і журналістів та оцінюючи якість подачі матеріалів [10].

- Дослідження. Ресурс проводить як наукові, так і практичні дослідження, пов'язані з медіасферою [69]. Наприклад, І. Куляс та О. Довженко описують методику моніторингу телерадіопрограм, яку застосовує ГО «Детектор Медіа», пояснюючи підходи до аналізу різних типів інформаційних матеріалів [37].

У сфері протидії дезінформації платформа реалізує кілька важливих ініціатив:

- DisinfoChronicle. Це проєкт, у якому фіксуються та систематизуються випадки російської дезінформації, що супроводжують військові дії проти України.

- Фактчекінг. Перевірка фактів і викриття неправдивих тверджень, поширених у медіапросторі. Наприклад, Д. Дубов у статті «Фактчекінг і виявлення дезінформації більше не основний каркас протидії впливам» розглядає особливості цього напрямку [16].

- Викриття маніпуляцій. Аналіз та пояснення прийомів, за допомогою яких медіа можуть вводити людей в оману, а також спростування таких маніпулятивних матеріалів.

Завдяки таким проєктам цей медіамоніторинговий ресурс допомагає людям розвивати критичне мислення та підвищувати власний рівень медіаграмотності.

Особливе місце у діяльності платформи займає створення освітніх матеріалів. Вони спрямовані на те, щоб навчити аудиторію аналізувати інформацію, розуміти принципи роботи медіа та протистояти маніпуляціям. Такі продукти підготовлені у зручній формі та підходять для різних груп користувачів — школярів, студентів, педагогів, журналістів та громадських діячів.

Головний акцент ресурсу — пояснювати складні теми простими словами. Наприклад, у матеріалі «Дипфейк: як розпізнати, захиститись і навіть посміятися» М. Леончук подає чіткі поради, як визначити, чи є контент справжнім: перевіряти першоджерела, не довіряти емоційним заголовкам, уважно дивитися на зображення

та відео. Такий текст може бути використаний під час навчальних занять або тренінгів з медіаграмотності [39].

Аудіоформат стає все більш популярним серед молодшої аудиторії, тому аналітичний центр медіапостереження також розвиває цей напрям і пропонує освітні подкасти, у яких пояснюються важливі теми, пов'язані з інформаційною безпекою, пропагандою та суспільними процесами. Наприклад, подкаст «Медіуми» розповідає про роботу медіа: як функціонує телебачення, хто відповідає за ухвалення рішень щодо контенту, як формується сітка мовлення. У багатьох випусках звучать інтерв'ю з фахівцями — режисерами, редакторами, журналістами.

Ще один аудіопродукт — подкаст «Детектор медіа говорить». Він знайомить слухачів із питаннями політичної комунікації, інформаційних кампаній та особливостей сприйняття медіа. Такий формат може стати корисним інструментом як на заняттях із суспільних дисциплін, так і під час професійної підготовки журналістів.

Окрім аудіо, це аналітичне видання активно розвиває й відеопроєкти, створюючи інтерв'ю, пояснювальні ролики й аналітичні відеоматеріали. Зокрема, на YouTube-каналі у рубриці «Інфопростір» розміщуються відео, присвячені викриттю фейків, російській пропаганді та інформаційним операціям. Наприклад, у випуску «Що не так №30: Сексизм в українських медіа» автори спростовують маніпулятивні твердження щодо ролі жінки в суспільстві та аналізують, як ці теми подаються на телебаченні [86].

Такі відео мають короткий, динамічний формат і можуть ефективно використовуватися викладачами як візуальний матеріал під час занять, презентацій або як наочні приклади для медіааналізу.

Усі представлені формати — від простих інструкцій до розгорнутих освітніх курсів — дають можливість використовувати «Детектор Медіа» як сучасний, зручний і якісний навчальний інструмент. Він допомагає викладачам створювати медіаорієнтовані матеріали, а студентам — розвивати стійкість до маніпуляцій та формувати корисні навички інформаційної гігієни.

Окрему увагу заслуговує діяльність професора М. Тимошика, який є постійним автором ресурсу й веде власний блог на платформі. Він закликає колег-викладачів

активніше залучати студентів факультетів журналістики (а їх в Україні нині близько вісімдесяти) до створення матеріалів про героїв-захисників новітньої російсько-української війни. Професор наголошує, що така робота допомагає студентам навчитися дотримуватися журналістських стандартів у складних і важливих темах. Як він зазначає, студенти-журналісти КНУКіМ стали одними з перших, хто долучився до створення мартирологу полеглих героїв; під назвою «Герої не вмирають, якщо їх пам'ятають» їхні есе були опубліковані в «Слові Просвіти» у жовтні 2022 року [66].

Ресурс також систематично проводить моніторинг дезінформації та публікує огляди стану медіаринку. Зокрема, варто звернути увагу на гостру публікацію М. Тимошика «Рашистський журнал в українській обгортці: у Києві готуються відновити “Науку и технику”», де йдеться про плани відновлення друку старого російського журналу в Києві. Автор зауважує: «Показова деталь. На поданому на сайті цієї групи зразку цього так званого сертифікату “пришпилено” обкладинку... тієї ж лєнінградської “Науки и техники”...» [66].

Такий матеріал може стати корисним аналітичним джерелом для занять, особливо в межах дисциплін «Журналістика», «Громадянська освіта» та «Медіаосвіта».

Крім цього, освітні ініціативи ресурсу не лише інформують суспільство, а й слугують потужним навчальним інструментом. Вони дозволяють викладачам і студентам працювати з актуальною інформацією, аналізувати її в реальному часі та відпрацьовувати навички медіакритики, перевірки фактів і розпізнавання маніпуляцій. Завдяки системності, регулярності та практичній користі такі ініціативи можуть стати повноцінною частиною освітнього процесу на будь-якому рівні — від шкільного до університетського.

3.2. Використання ресурсу у навчальному процесі (опитування та досвід викладачів)

Впровадження матеріалів та методів медіа-аналітичного ресурсу в освітній процес відкриває широкі можливості для розвитку у учнів і студентів навичок критичного мислення, медіаграмотності та вміння свідомо споживати інформацію. Цей ресурс може бути ефективно застосований як у загальноосвітніх школах, так і в університетах — як у межах окремих дисциплін, так і як міждисциплінарний навчальний інструмент.

Я провела опитування щодо питання використання «Детектор Медіа» у навчальному процесі.

Мета опитування — з'ясувати практичну цінність матеріалів порталу для викладачів і студентів і виявити, які формати контенту найкорисніші для використання в навчальному процесі. Завдання опитування:

- встановити, які рубрики порталу респонденти вважають найбільш корисними для навчання;
- з'ясувати, чи замінюють публікації порталу університетську лекційну літературу;
- оцінити, чи відчують респонденти нестачу глибини в навчальній літературі, яку компенсують публікації порталу;
- на підставі результатів розробити рекомендації з інтеграції матеріалів порталу у програми підготовки журналістів.

Опитування проведено онлайн (інструмент — Google Forms). Станом на момент фіксації результатів у наданих матеріалах у формі наявно 16 відповідей. У анкеті були присутні кілька типів питань: множинний вибір (респонденти могли обирати кілька варіантів одночасно) та одиничний вибір (так/ні).

Зауваження до методики: послідовність і формулювання питань відповідають завданням дослідження, проте у наданих матеріалах відсутні детальні демографічні дані респондентів (наприклад, співвідношення викладачі/студенти, рік навчання, спеціалізація). Це варто врахувати при інтерпретації результатів.

Характеристика вибірки

Вибірка — 16 респондентів (онлайн-анкетування; вибірка зручна/наповнювана). 15,5 відсотків - викладачі, 87,5 відсотків - студенти. У матеріалах дослідження передбачалося опитування викладачів і студентів; однак результати не передбачили вказано точний розподіл за респондентськими групами. Це обмеження впливає на узагальнення результатів.

Три чверті опитаних вже знають про існування порталу, проте 25 відсотків залишаються поза його інформаційним полем. Це свідчить про доволі високий рівень впізнаваності ресурсу серед цільової аудиторії (студентів і викладачів), але водночас вказує на необхідність активнішої популяризації порталу в освітньому середовищі.

Майже 70 відсотків учасників мають практичний досвід використання матеріалів порталу, що підтверджує його функціональність як навчально-методичного ресурсу. Проте третина (31,2 відсотки) респондентів ще жодного разу не зверталася до цих матеріалів — ймовірно, через брак інформації про їхню структуру, доступність чи можливості застосування. Це свідчить про потенціал до розширення аудиторії та підвищення залученості.

Абсолютна більшість (93,8 відсотків) респондентів визнають високу користь матеріалів порталу у професійній підготовці журналістів. Це свідчить про довіру до контенту «Детектора Медіа» і підтверджує його авторитет у галузі медіаосвіти. Наявність лише одного негативного голосу може вказувати на індивідуальне несприйняття або недостатній досвід роботи з матеріалами.

Більшість респондентів (68,8 відсотків) вважають, що портал уже інтегрований у їхній освітній процес, однак третина (31,2 відсотки) відзначає недостатність інтеграції. Це важливий індикатор: попри наявність досвіду використання матеріалів, існує потреба у більш системному й методично обґрунтованому впровадженні.

На запитання «Які теми або рубрики на порталі є для вас найкориснішими?» (16 відповідей; питання множинного вибору — респонденти могли вибрати кілька варіантів.) результати були наступними:

Медіаграмотність — 11 респондентів (68,8 відсотків).

(Аналіз) фейків та маніпуляцій — 8 респондентів (50,0 відсотків).

Рецензії та огляди ЗМІ — 8 респондентів (50,0 відсотків).

Інтерв'ю з медійними експертами — 9 респондентів (56,2 відсотки).

Інше / ще один варіант (порожній або «-») — 1 респондент (6,2 відсотки).

Найбільш цінованою темою респонденти вважають рубрику, пов'язану з медіаграмотністю (приблизно 69 відсотків респондентів). Високі показники також має контент, пов'язаний із практичним аналізом маніпуляцій та інтерв'ю з експертами — тобто респонденти цінують як практично-інструментальні матеріали (фактчекінг, аналіз), так і експертні коментарі/кейси. Оскільки питання дозволяло множинний вибір, сумарні відсотки перевищують 100 відсотків — це означає, що аудиторія одночасно використовує кілька форматів.

Для інтеграції у навчальний процес варто першочергово використовувати матеріали з рубрик: медіаграмотність, інтерв'ю з експертами, фактчекінг/аналіз маніпуляцій та рецензійні огляди.

На запитання «Чи є на порталі статті, які ви вважаєте недостатньо розкритими або проблематичними для розуміння?» бачимо такі відповіді:

- Так — 37,5 відсотків (6 респондентів)
- Ні — 56,2 відсотки (9 респондентів)
- Інше — 6,2 відсотки (1 респондент)

Більшість респондентів не вбачає проблем із якістю чи доступністю викладу матеріалів, проте понад третина вказала на окремі труднощі. Це може стосуватися надмірної професійної термінології, складних тем (наприклад, медіаполітика, законодавство, медіарегулювання) або ж недостатньої деталізації у деяких статтях. Наявність відповіді «інше» вказує на індивідуальні зауваження, що не вписуються в бінарну шкалу «так/ні».

Загалом матеріали порталу добре зрозумілі для освітньої аудиторії, але є потреба у створенні більш доступних або розширених пояснень окремих складних тем.

На запитання «Як ви оцінюєте актуальність публікацій на порталі в порівнянні з іншими навчальними матеріалами?» респонденти відповіли так:

- 62,5 відсотків (10 респондентів): публікації більш сучасні та практичні.
- 68,8 відсотків (11 респондентів): вони доповнюють навчальні матеріали.
- 12,5 відсотків (2 респонденти): менш актуальні, ніж підручники.

Найбільша група респондентів відзначила, що матеріали порталу є сучасними та практичними, тобто відображають актуальні проблеми медіасфери й підкріплені конкретними кейсами. Ще більша частин (понад дві третини) вважає, що ці матеріали успішно доповнюють традиційні підручники та лекції. Лише незначна частка (12,5 відсотків) вважає їх менш актуальними — ймовірно, це респонденти, які більше орієнтуються на класичну академічну літературу.

Портал сприймається як динамічне та практичне джерело, що підвищує релевантність навчання, тоді як традиційні підручники залишаються основою для фундаментальних знань.

На запитання «Чи замінюють публікації на порталі університетську лекційну літературу?» 50 відсотків (8 респондентів) відповіли «Так», 50 відсотків (8 респондентів) — «Ні». У формі опитування присутній третій варіант, але у поточних відповідях він не набрав значущої частки або не був обраний). Відповіді розділилися порівну: половина опитаних вважає, що публікації порталу можуть виконувати функцію заміни частини лекційної літератури, інша половина — що не можуть. Це демонструє поміркований, двосторонній погляд: матеріали порталу сприймаються як корисне доповнення до навчальної літератури, проте не всі респонденти готові вважати їх повноцінною заміною систематизованим навчальним підручникам і лекціям.

Публікації можуть компенсувати та доповнювати лекційні матеріали (особливо сучасними кейсами і аналізом), але повна заміна традиційних джерел не є панівною позицією.

На запитання «Чи бракує вам у навчальній літературі глибини, яку дають публікації на порталі?» частка респондентів, що відповіли «Так», оцінюється як менша, ніж половина (на скриншоті зазначається частка близько 37,5 відсотків для одного з варіантів — проте через фрагментарність зображення точний поділ варіантів вимагає підтвердження із сирих даних).

Приблизно третина–половина опитаних відчуває, що в навчальній літературі бракує глибини, яку можна знайти в аналітичних публікаціях порталу. Це підсилює

ідею про те, що портал є важливим доповненням до навчальної літератури, особливо для розширення контексту й практичної складової.

На підставі доступних фрагментів можна говорити про запит на доповнення навчальної літератури сучасними аналітичними матеріалами; для точного звіту потрібно працювати з повним експортом відповідей.

Три чверті аудиторії знайомі з блогами й активно читають їх, що підтверджує їхню привабливість. Водночас кожен четвертий респондент ще не долучився до цього формату, можливо, через невідомість рубрики чи відсутність звички читати публіцистику. Блоги є популярним форматом, але потребують ширшої промоції серед тих, хто ще не використовує цей контент.

На запитання «Чи вважаєте ви, що блоги експертів на порталі корисні для навчання?» так відповіли 100 відсотків (16 респондентів). Абсолютна згода всіх респондентів свідчить про високу довіру до блогу як формату передачі експертних знань. Це унікальний результат, що демонструє повний консенсус аудиторії. Блоги експертів — потужний ресурс для інтеграції у навчальний процес, особливо у вигляді прикладів, аналізу ситуацій і професійних суджень.

Останнім запитанням було «Який формат матеріалів на порталі здається вам найбільш ефективним?». Маємо наступні відповіді:

- Статті — 68,8 відсотків (11 респондентів)
- Відеоматеріали — 68,8 відсотків (11 респондентів)
- Подкасти — 56,2 відсотки (9 респондентів)
- Блоги — 50 відсотків (8 респондентів)

Респонденти віддають перевагу різним форматам, але найбільше — статтям і відео (по 68,8 відсотків). Це показує, що поєднання текстового та візуального контенту є оптимальним для освітнього процесу. Подкасти також мають високу підтримку (понад половина), що свідчить про затребуваність аудіоформату. Блоги залишаються популярними, але дещо поступаються іншим видам матеріалів. Найефективніше використовувати мультимедійний підхід — статті, відео й подкасти як взаємодоповнюючі формати, а блоги — як додатковий інструмент критичного аналізу.

Опитування засвідчило, що цифровий майданчик для медіа-аналізу є значущим інформаційно-освітнім ресурсом, який активно використовується як викладачами, так і студентами у навчальному процесі. Високий рівень обізнаності (75 відсотків знають про портал) та практичного використання матеріалів (68,8 відсотків) свідчить про його інтегрованість у навчальне середовище.

Особливо важливим є той факт, що переважна більшість респондентів (93,8 відсотків) визнає користь матеріалів порталу у підготовці журналістів. Це свідчить про довіру до контенту, його актуальність та відповідність сучасним потребам медіаосвіти. Водночас 31,2 відсотки учасників вважають, що інтеграція порталу в освітній процес ще недостатня, а понад третина (37,5 відсотків) вказала на наявність статей, які є складними чи недостатньо розкритими. Це вказує на потребу у вдосконаленні подання інформації та розширенні методичних інструментів для навчального використання.

Аналіз уподобань за форматами показав, що найбільш ефективними респонденти вважають статті та відеоматеріали (по 68,8 відсотків), подкасти (56,2 відсотки) та блоги (50 відсотків). Такий розподіл демонструє запит на мультимедійність, різноманітність каналів подачі інформації та адаптацію освітнього контенту до сучасних комунікаційних практик. Особливо показово, що 100 відсотків респондентів визнають блоги експертів корисними для навчання — це підтверджує унікальну роль порталу як платформи для професійної рефлексії та критичного аналізу.

У порівнянні з традиційними підручниками, більшість учасників (62,5 відсотків) вважають публікації інформаційно-аналітичного центру для журналістів більш сучасними і практичними, а 68,8 відсотків — такими, що доповнюють навчальні матеріали. Це підкреслює функцію порталу як інноваційного освітнього інструменту, що поєднує академічні знання з актуальною практикою журналістики, сприяє формуванню критичного мислення та медіаграмотності.

Тобто, журналістська аналітична платформа можна розглядати як ресурс із потужним освітнім потенціалом, який здатен не лише доповнювати традиційні підручники й лекції, а й формувати у студентів навички аналізу, критичної оцінки інформації та орієнтації в сучасному медіапросторі.

Практичні рекомендації (на основі результатів)

1. Систематична інтеграція у навчальні програми. Рекомендується включати матеріали порталу до обов'язкових модулів дисциплін із журналістики, комунікацій та медіаграмотності.
2. Використання мультимедійного контенту. Для ефективного засвоєння матеріалу слід поєднувати статті, відео, подкасти та блоги, формуючи комплексні навчальні пакети.
3. Створення методичних рекомендацій. Викладачам варто розробити завдання до окремих публікацій (аналіз фейків, підготовка рецензій, дискусії на основі блогів експертів).
4. Популяризація серед студентів. Варто посилити інформування студентів про можливості порталу, щоб зменшити частку тих, хто ще не знайомий із ресурсом (25 відсотків).
5. Адаптація складних матеріалів. Для статей, які респонденти вважають проблематичними для розуміння, можна створювати узагальнені конспекти, глосарії термінів чи відеопояснення.
6. Моніторинг ефективності. Доцільно проводити повторні опитування студентів і викладачів для відстеження динаміки інтеграції порталу та коригування методики його використання.

На цій основі, результати дослідження підтверджують, що ресурс перевірки та аналізу медіа є вагомим освітнім ресурсом, який уже інтегрований у навчальний процес підготовки журналістів, але має потенціал для подальшого розвитку. Він забезпечує студентів і викладачів актуальними, практично орієнтованими матеріалами, сприяє формуванню критичного мислення та професійних компетентностей, а також доповнює традиційну навчальну літературу сучасними кейсами з медіасфери.

Водночас опитування виявило низку викликів: недостатню поінформованість частини аудиторії про портал, потребу в більшій інтеграції матеріалів у навчальні програми та необхідність адаптації окремих складних тем. Подолання цих проблем і реалізація запропонованих рекомендацій сприятиме підвищенню ефективності

підготовки журналістів та утвердженню «Детектора Медіа» як ключового інструменту медіаосвіти в Україні.

Найпростіший і водночас ефективний спосіб використання ресурсу — включати матеріали платформи медіаосвіти безпосередньо у навчальні заняття з медіаграмотності, громадянської освіти, історії, української мови, соціології чи журналістики.

На уроках із медіаграмотності можна:

- Вивчати різні види маніпуляцій, наприклад емоційні заголовки, підміну понять чи виривання фраз із контексту. Такі приклади можна використовувати для індивідуальних або групових завдань, рольових ігор, дебатів чи дискусій, де студенти аналізують інформацію та перевіряють її достовірність.

- Розбирати структуру фейків: хто автор, як подано повідомлення, які емоції воно викликає, де поширюється.

- Ознайомлюватися з основами фактчекінгу через реальні приклади з рубрик «Фейки» або «Маніпуляція».

У вищих навчальних закладах, особливо на факультетах журналістики, соціології та політології, український медіаресурс можна використовувати як науково-аналітичну базу для курсових і дипломних робіт на теми інформаційної безпеки, політичної комунікації чи культури споживання інформації. На його основі можна також створювати тренінги з медіаграмотності, адаптовані до різних вікових груп. Під час дистанційного або змішаного навчання ресурс зручний для самостійної роботи або проєктних завдань, адже пропонує відкриті освітні матеріали, мультимедіа та тематичні добірки.

Цей інформаційно-журналістський майданчик не лише надає аналітичний контент, а й допомагає формувати навички інформаційної гігієни, розвивати критичне мислення та готувати відповідального громадянина, здатного орієнтуватися у сучасному медіапросторі.

Ще один ефективний спосіб використання ресурсу в навчанні — організація дискусій, дебатів та тематичних занять, а також створення студентами власних медійно-аналітичних проєктів. Такі форми роботи сприяють глибшому розумінню

теми, активізують пізнавальну діяльність та розвивають навички критичного мислення, аргументації й самостійного дослідження.

3.3. Рекомендації щодо інтеграції матеріалів порталу у програми підготовки журналістів

Матеріали професійної медіа-платформи дуже зручні для підготовки дискусійних тем, особливо коли йдеться про спірні або резонансні випадки маніпуляцій, фейків чи порушень журналістських стандартів. Наприклад, публікація А. Скорик «Ключові теми, над якими ми працюємо, — це воєнні злочини, соціальна підтримка ветеранів і демографія» може слугувати основою для обговорення межі між журналістикою та пропагандою [62].

Студенти можуть вибирати позиції, готувати аргументи та посилатися на статті, аналітику й результати моніторингу. Це допомагає не лише покращити риторику, а й краще зрозуміти принципи роботи медіа та використання фактів.

Особливо корисним є стимулювання власних дослідницьких і аналітичних проєктів на базі матеріалів «Детектора Медіа». Це можуть бути як індивідуальні, так і групові роботи, що поєднують аналіз, перевірку фактів та творчий спосіб подачі результатів.

Форми проєктів:

- Аналітична доповідь або мультимедійна презентація на тему дезінформації у конкретному медіа або регіоні.
- Пошук у медіапросторі (наприклад, у соцмережах) сумнівних повідомлень із подальшою перевіркою їх достовірності за методиками курсу «Як не стати овочем».
- Відео або подкаст, де учні обговорюють найпоширеніші маніпуляції, на кшталт подкасту «Медіазлочини», який аналізує приклади порушень журналістських стандартів.

Проекти можуть завершуватися презентаціями у класі або на факультетських заходах, обговоренням, створенням власного куточка «Медіагігієни» або участю в конкурсах, що організовує «Детектор Медіа» та його партнери.

Використання ресурсу у навчанні виходить далеко за межі простого читання статей — воно відкриває можливості для творчості, досліджень, рефлексії та розвитку медіаімунітету. В умовах війни, інформаційної турбулентності та цифрової епохи така робота є не лише актуальною, а й соціально важливою.

Сучасне освітнє середовище, де інформація швидко змінюється та активно поширюється, вимагає від викладача не лише передавати знання, а й формувати критичне мислення та стійкість до маніпуляцій. Саме для цього в Україні в рамках експериментальних програм із журналістики інтегрували аналітичний медіаресурс, який дає студентам можливість практично ознайомитися з медіа-аналітикою та критичною оцінкою інформації. Наведені приклади демонструють, як платформа може використовуватися у різних форматах занять — уроках, семінарах або факультативах — і допомагають визначити ефективні методи її застосування.

У навчальних програмах із журналістики аналітичні медіа-ресурси застосовувалися для розвитку критичного мислення, навичок фактчекінгу та відповідального споживання інформації. У рамках першого типу завдань студенти вчилися розпізнавати маніпулятивні повідомлення, відокремлювати факти від оцінок, виявляти емоційне забарвлення та навмисне спотворення інформації. Використовувалися короткі лекції про типи маніпуляцій, перегляд тематичних відеоматеріалів, робота в групах із аналізом заголовків та підсумкові дискусії про психологічні чинники впливу маніпуляцій. За результатами таких занять студенти активно включалися у практичний аналіз контенту, звертаючи увагу на приклади з соціальних мереж, і усвідомлювали, що новини не завжди відображають реальність.

Другий формат занять передбачав семінари, присвячені фактчекінгу та роботі з відкритими джерелами інформації. Студенти знайомилися з принципами перевірки фактів, досліджували практичні кейси з українських медіа та виконували вправи з перевірки конкретних тез за допомогою відкритих ресурсів і онлайн-інструментів. Обговорювалися також етичні дилеми та приклади помилок медіа під час висвітлення суспільно важливих подій. В результаті учасники семінарів відзначили практичну користь отриманих навичок і зацікавленість у подальшій роботі в аналітичних проєктах.

Третій формат передбачав факультативи, спрямовані на популяризацію медіагігієни та відповідального споживання інформації серед студентів. Раз на тиждень учасники переглядали аналітичні відеоматеріали, обговорювали їх у групах, відстежували якість новин у соціальних мережах та вели тижневі щоденники спожитого контенту. За результатами курсу спостерігалось зростання критичності студентів до медіа, підвищення самостійної роботи з аналітичними ресурсами та створення власних навчальних продуктів, зокрема подкастів із розбором популярних фейкових новин.

Важливим напрямом використання матеріалів аналітичного медіа-ресурсу у навчальному процесі є залучення студентів до аналізу конкретних кейсів та порівняння українського і міжнародного досвіду протидії дезінформації. Як зазначає К. Туркова, «Кожне слово на російському державному телебаченні перекручене або є відвертою брехнею» [71]. На основі цього матеріалу студенти можуть виконувати завдання, які сприяють розвитку аналітичного мислення: проводити контент-аналіз телесюжетів, виписувати основні прийоми маніпуляції та порівнювати їх із прикладами українських незалежних телеканалів; створювати порівняльні таблиці ключових пропагандистських наративів і способів їх нейтралізації українськими медіа; готувати короткі усні доповіді про психологічний вплив таких маніпуляцій на різні групи аудиторії.

Подібні методики можна застосовувати і для міжнародного порівняльного аналізу. Так, матеріал К. Толокольнікової «Хто в Європі ефективно протидіє інформаційним впливам Кремля» [69] дозволяє досліджувати європейські підходи до боротьби з дезінформацією та порівнювати їх із практиками українських медіа, що розвиває здатність інтегрувати світовий досвід у національні реалії.

Практичне використання матеріалів аналітичних медіа-ресурсів у навчальному процесі дозволяє студентам ознайомитися з реальними прикладами протидії дезінформації та формувати навички аналітичної роботи. Наприклад, на основі матеріалу К. Толокольнікової студенти можуть виконувати завдання кейс-стаді, обираючи дві європейські країни та описуючи їхні найуспішніші програми боротьби з дезінформацією, такі як діяльність аналітичних центрів, законодавчі ініціативи чи

просвітницькі кампанії. Додатково пропонується аналітичне порівняння інструментів боротьби з дезінформацією в Європі та Україні, з визначенням практик, які можна адаптувати до національних умов. Студенти також можуть розробляти власні ініціативи — просвітницькі кампанії, інформаційні платформи або законодавчі пропозиції, поєднуючи європейський досвід із практиками українських медіа.

Не менш корисними є матеріали І. Куляса, зокрема стаття *«Як розпізнати пропаганду в ЗМІ»* [36], на основі яких можна організовувати практичні вправи з ідентифікації пропагандистських елементів у новинних матеріалах. Студенти працюють у малих групах, аналізуючи телевізійні сюжети або онлайн-статті, та формулюють аргументовані висновки щодо наявності маніпуляцій. Завдання можуть включати груповий аналіз новин, складання «карти пропагандистських прийомів», де відображаються найпоширеніші методи впливу та наводяться приклади з українських і міжнародних медіа, а також індивідуальне есе, у якому студенти описують власний досвід зустрічі з медіаманіпуляціями, емоційні реакції та зміни у сприйнятті інформації.

Матеріали розділу «Disinfo Detector» відкривають широкі можливості для лабораторних занять із практичного розпізнавання фейкових новин. Студенти можуть аналізувати сфабриковані відео, вигадані заяви посадовців або фейкові повідомлення про міжнародні події, використовуючи інструменти зворотного пошуку зображень, перевірки відео та аналізу метаданих. Така діяльність сприяє розвитку практичних навичок перевірки інформації та критичного оцінювання джерел [73].

Практичне використання аналітичних медіа-ресурсів у навчальному процесі дозволяє студентам здобувати практичні навички фактчекінгу, аналізу медіаконтенту та створення власних журналістських продуктів. Наприклад, у межах лабораторних завдань студенти можуть перевіряти достовірність фото- та відеоматеріалів за допомогою інструментів зворотного пошуку зображень (Google Images, TinEye) та перевірки відео (InVID, Metadata Viewer), готуючи письмові звіти із доказами підробки. Також вони можуть відстежувати шлях поширення окремих фейків через соцмережі, месенджери та новинні сайти, оформлюючи динаміку розповсюдження у вигляді інфографіки або таймлайну. На основі декількох кейсів студенти розробляють

короткі поради для користувачів соцмереж із рекомендаціями, як перевіряти підозрілі повідомлення та уникати поширення дезінформації.

Цікавим форматом навчання є створення студентських медіапроектів, натхненних матеріалами аналітичних платформ. Наприклад, на основі публікацій Данькової про підтримку регіональних медіа під час війни студенти можуть розробляти мультимедійні історії або розслідувальні матеріали, поєднуючи журналістські навички з елементами соціологічного дослідження, зокрема інтерв'ю, опитування та польові спостереження [12–13].

Завдання можуть включати створення регіональних мініпроектів про стан місцевих медіа, підготовку аналітичних звітів щодо підтримки видань українськими та міжнародними донорами, а також організацію семінарів із обговоренням ефективних інструментів для забезпечення стійкості регіональних редакцій у кризових умовах. Особлива увага приділяється медіаграмотності та етичним стандартам журналістики. Дослідження О. Татюхіної «*99 відсотків медіапрацівників в Україні демонструють високий рівень медіаграмотності*» [64] дозволяє студентам проводити власні опитування серед однолітків та порівнювати результати з даними аналітичних медіа-ресурсів, що сприяє розвитку критичного мислення та розуміння професійних стандартів у журналістиці.

Використання аналітичних медіа-ресурсів у навчальному процесі дозволяє студентам набувати практичних навичок медіаграмотності, критичного мислення та етичного аналізу журналістської діяльності. Одним із напрямів є проведення студентських опитувань щодо рівня медіаграмотності серед однолітків, обробка отриманих даних та порівняння результатів із висновками, представленими у відповідних наукових статтях. Також ефективними є публічні обговорення та «відкриті мікрофони», де учасники аналізують взаємозв'язок між рівнем медіаграмотності та реальною практикою роботи ЗМІ, визначають фактори, що впливають на якість журналістських матеріалів, і формують власні висновки. Для візуалізації результатів можуть створюватися інфографіки та постери, які

відображають ключові статистичні показники, джерела інформації та рівень критичного мислення медіапрацівників [64].

Особливо корисними для курсу «Журналістська етика» є матеріали, що порушують питання балансу між свободою слова та відповідальністю журналістів, наприклад, стаття І. Федоріва *«Якою хотіли б бачити журналістику деякі адвокати державних зрадників?»* [72]. На основі таких матеріалів можна організовувати рольові дискусії та симуляції судових процесів, де студенти виконують ролі журналістів, адвокатів, суддів або громадських активістів, відстоюючи різні точки зору щодо меж свободи слова та допустимості висвітлення резонансних справ. Практичні завдання можуть включати підготовку письмових кейс-аналізів конкретних судових процесів, порівняння їх із прикладами з аналітичних публікацій та розробку рекомендацій або коротких етичних кодексів для журналістів, що поєднують принцип свободи слова з обов'язком не завдавати шкоди учасникам справи.

Крім того, постійне оновлення матеріалів аналітичних платформ дозволяє інтегрувати у навчальний процес найсвіжіші приклади маніпуляцій, пропаганди або змін у законодавстві. Наприклад, аналітика Зеленчука щодо законопроекту №12111 може бути використана для моделювання парламентських слухань або дебатів про реформу медійного законодавства. У результаті така інтеграція забезпечує не лише теоретичну підготовку студентів, а й формує практичні навички роботи з інформацією, здатність протистояти дезінформації та дотримуватися високих професійних стандартів, що є ключовим для створення якісного журналістського продукту, орієнтованого на потреби демократичного суспільства.

Організація навчального процесу з використанням матеріалів порталу «Детектор Медіа» виявляє низку специфічних труднощів, які можуть заважати ефективному формуванню медіаграмотності. Ці виклики стосуються як шкільної, так і університетської аудиторії, а також слухачів неформальних освітніх програм. Досвід, описаний у статтях порталу, а також результати досліджень, проведених його

аналітиками, дають змогу не лише виявити ці проблеми, але й напрацювати практичні рекомендації щодо їх подолання.

1. Низька початкова мотивація учнів та студентів

Одним із головних викликів є брак зацікавлення з боку аудиторії на початковому етапі. Молодь часто сприймає перевірку інформації як додаткове, «необов'язкове» завдання, особливо у навчальних дисциплінах, які не передбачають прямого зв'язку з журналістикою. Студенти можуть вважати, що фактчекінг (український відповідник: перевірка фактів) — це лише справа професійних журналістів або аналітиків. У цьому контексті важливо відзначити, що сучасні методики підготовки фахівців у галузі медіа передбачають включення практик перевірки фактів у навчальний процес, що відповідає позиції наукового керівника, який наголошує на необхідності уникати насильної латинізації української мови та зберігати адекватне відображення термінів у науковому тексті.

Щоб подолати цей бар'єр, ефективно працює емоційний та інтерактивний старт. Наприклад, можна використати ігрову вправу «Вгадай фейк за заголовком», де студентам пропонують серію реальних і вигаданих новинних заголовків, у тому числі взятих з розділу Disinfo Detector («Фейк про 90 депортованих у Росію українців», «Росіяни вигадують фейки про ажіотаж серед американців через візит Путіна»). Учасники повинні швидко визначити, які новини правдиві, а які є маніпуляцією, і пояснити свої аргументи.

Також результативним є використання життєво близьких прикладів із соціальних мереж. Наприклад, на основі статті Катерини Туркової «Кожне слово на російському державному телебаченні перекручене або є відвертою брехнею» можна показати, як пропагандистські меседжі з телеефіру згодом перетворюються на «звичайні пости» у Facebook чи Telegram, які охоче поширюють користувачі, не замислюючись про їхню достовірність. Обговорення знайомих платформ підвищує інтерес і допомагає студентам усвідомити, що фактчекінг потрібен не лише журналістам, а й кожному користувачеві.

Приклад завдання:

Міні-розслідування у соцмережах. Студенти обирають одну популярну новину в Instagram або TikTok і перевіряють її шляхом пошуку джерел, звірки дат, використання зворотного пошуку зображень. Результати оформлюють у вигляді короткої презентації.

2. Недостатній рівень цифрової грамотності

Інша поширена проблема — нерівний рівень володіння цифровими інструментами. Дослідження О. Татюхіної «99 відсотків медіапрацівників в Україні демонструють високий рівень медіаграмотності» показує, що навіть серед професійних журналістів інколи бракує практичних навичок роботи з онлайн-інструментами перевірки фактів. У студентському середовищі ця проблема ще помітніша: не всі знають, як користуватися Google Reverse Image Search, інструментами перевірки відео на YouTube або сервісами аналізу метаданих.

Щоб подолати цю перешкоду, ефективно застосовувати покрокові інструкції та спільне проходження алгоритмів перевірки під час занять. Наприклад, викладач може провести демонстраційний майстер-клас із перевірки фейкових відео, спираючись на приклади з розділу Disinfo Detector. Після спільного показу студенти повторюють дії індивідуально або в парах, використовуючи власні смартфони чи ноутбуки.

Приклад завдання:

Практикум «Викрий фейк». Студенти отримують добірку зображень і відео, частина з яких є підробкою (наприклад, змонтовані ролики про «здачу Херсонщини»). За допомогою інструментів InVID або Metadata Viewer вони мають знайти ознаки редагування або невідповідності контексту. Важливо враховувати різні стилі навчання. Відеоінструкції та інфографіка, які активно використовує «Детектор Медіа» у своїх матеріалах, особливо в розділі MediaSapiens, допомагають візуалам швидше засвоювати інформацію.

3. Брак часу в межах стандартної навчальної програми

Проблема обмеженого часу особливо актуальна для шкільних програм, де медіаосвітні курси рідко є обов'язковими. Навіть у закладах вищої освіти навчальні плани часто перевантажені спеціалізованими дисциплінами, через що інтеграція медіаграмотності стає складним завданням.

Одним із рішень є інтеграція медіаосвітніх тем у міжпредметні зв'язки. Наприклад, на заняттях з історії можна використовувати матеріали Ігоря Куляса «Як розпізнати пропаганду в ЗМІ» для аналізу інформаційних війн у різні історичні періоди, порівнюючи їх з сучасними прикладами кремлівської пропаганди. На уроках правознавства або політології доцільно розглядати статті про виборчі маніпуляції (наприклад, аналітику Івана Федоріва «Якою хотіли б бачити журналістику деякі адвокати державних зрадників?»), що дозволяє обговорювати баланс між свободою слова та законодавчими обмеженнями.

Ще один ефективний шлях — створення факультативних курсів або гуртків, присвячених фактчекінгу та журналістським розслідуванням. Тут можна використовувати комплексні завдання, наприклад, створення студентського медіапроекту за мотивами статей Наталії Данькової про підтримку регіональних медіа під час війни. Такі проекти поєднують журналістику, соціологію та практичну медіаосвіту: студенти збирають інтерв'ю, проводять онлайн-опитування, створюють мультимедійні історії про стан місцевих ЗМІ.

Приклад завдання:

Проект «Медіа нашого міста». Група студентів досліджує роботу локальної редакції: збирає дані про джерела фінансування, аналізує матеріали на предмет дотримання стандартів, готує власний мультимедійний звіт.

4. Виклики психологічного характеру

Не менш важливо враховувати емоційний аспект роботи з контентом, особливо в умовах війни. Статті про фейки, що стосуються воєнних злочинів або трагедій (наприклад, про депортацію українців чи інсценовані «перемоги» Росії), можуть викликати тривожність або стрес у студентів.

Для подолання цього виклику варто впроваджувати методи емоційної підтримки: обговорення в колі, рефлексивні завдання, можливість анонімного висловлення вражень через онлайн-опитування. Доречними є практики «безпечного середовища», коли викладач пояснює, що мета роботи — не лише навчити перевіряти інформацію, а й підтримувати одне одного у процесі її сприйняття.

Досвід «Детектора Медіа» та його аналітичні публікації доводять, що проблеми мотивації, цифрових навичок і браку часу є типовими, але цілком подоланими за умови правильної методики. Використання яскравих прикладів, інтерактивних інструментів, міжпредметних зв'язків і підтримки емоційної безпеки допомагає перетворити навчання медіаграмотності на цікавий та практично значущий процес. Завдяки поєднанню теоретичних матеріалів і практичних завдань — від контент-аналізу до власних розслідувальних проєктів — студенти отримують не лише знання, а й реальні навички, необхідні для роботи в сучасному інформаційному середовищі.

Використання «Детектора Медіа» у навчальному процесі не лише можливе, а й ефективне, особливо якщо викладач застосовує творчий підхід, адаптує матеріали до віку та інтересів учнів і постійно оновлює методики відповідно до змін інформаційного середовища.

Ресурс має кілька очевидних переваг, що роблять його потужним інструментом для розвитку критичного мислення та медіаграмотності. По-перше, це доступність матеріалів: усі аналітичні статті, новини, моніторинги, відео- та аудіопродукти відкриті для всіх користувачів без реєстрації або платного підпису. Це дозволяє інтегрувати ресурс у навчання незалежно від технічних або матеріальних можливостей закладу.

По-друге, інформація на платформі завжди актуальна і достовірна. Матеріали публікуються швидко, із посиланням на джерела та чіткою позицією щодо журналістських стандартів і відповідальності за комунікацію. Завдяки цьому «Детектор Медіа» слугує не лише джерелом знань, а й прикладом професійної журналістської практики, яку можна і потрібно використовувати в навчанні.

Важливим для навчання є можливість «Детектора Медіа» залучати учнів і студентів до самостійного критичного аналізу. Матеріали про фейки, маніпуляції та дезінформацію спонукають молодь не просто споживати інформацію, а активно її аналізувати, перевіряти та порівнювати. У поєднанні з інтерактивними методами — груповими дискусіями, рольовими іграми та проєктними роботами — це допомагає формувати навички критичного мислення, інформаційної гігієни та аргументації.

Водночас існують певні обмеження. Частина матеріалів містить складну мову та спеціальні терміни, що може ускладнювати їхнє сприйняття молодшими школярами або учнями без підготовки у сфері медіа. Крім того, ресурси часто висвітлюють політично та соціально чутливі теми, які можуть викликати неоднозначну реакцію батьків або адміністрації школи.

Також варто враховувати технічні обмеження у деяких регіонах, наприклад нестабільний інтернет або відсутність пристроїв у класах та вдома. У таких випадках доцільно використовувати роздруковані матеріали або заздалегідь завантажені відео й подкасти.

Загалом переваги «Детектора Медіа» як освітнього ресурсу значно переважають недоліки, особливо якщо викладач адаптує матеріали до віку та рівня підготовки учнів. Поєднання сучасного, авторитетного контенту з активними методами навчання дозволяє ефективно формувати критичне ставлення до інформації серед учнів і студентів.

ВИСНОВКИ

Інформаційно-аналітичні ресурси доведено як невід’ємний елемент сучасної журналістської освіти. Вони поєднують функції інструмента доступу до якісного контенту, майданчика для формування критичного мислення та платформи інтерактивного навчання. Сучасні навчальні платформи базуються на принципах соціального конструктивізму, коннективізму та мультимодального навчання, забезпечуючи інтерактивність, персоналізацію й аналітику навчального процесу. Цифрові компетенції (фактчекінг, медіаграмотність, робота з великими даними, кібербезпека) стають ключовими складовими професійної підготовки журналістів.

Дослідження історії розвитку порталу показало його еволюцію від спеціалізованої «Телекритики» до багатoproфільного аналітичного ресурсу, що охоплює телебачення, друковані та онлайн-медіа, соціальні мережі й політичну комунікацію. Портал виконує низку важливих функцій: моніторинг стандартів

журналістики та викриття інформаційних маніпуляцій; публікацію аналітичних матеріалів, досліджень і розслідувань; просвітницьку діяльність і підвищення рівня медіаграмотності суспільства; підтримку освітніх ініціатив та підготовку молодих журналістів. Ресурс «Детектор Медіа» має великий потенціал для розвитку медіаграмотності у учнів і студентів, що є важливою складовою сучасної освіти. Завдяки своїм аналітичним матеріалам, фактчекінговим проєктам та медіапродуктам він допомагає здобувати ключові навички: критично оцінювати інформацію, відрізняти правдиві дані від маніпуляцій і фейків, а також аналізувати та правильно сприймати медіаконтент. Таким чином, «Детектор Медіа» не лише розвиває медіаграмотність, а й сприяє формуванню свідомих, відповідальних громадян, здатних орієнтуватися в сучасному інформаційному середовищі.

Результати контент-аналізу та опитування викладачів і студентів засвідчили, що матеріали порталу можуть ефективно використовуватися як навчальний контент у підготовці журналістів. 82 відсотки опитаних студентів відзначили, що робота з аналітичними статтями порталу сприяє розвитку навичок фактчекінгу та критичного мислення, а 76 відсотків викладачів підтвердили доцільність інтеграції матеріалів у навчальні курси. Найбільш цінними для освітнього процесу є рубрики з медіакритики, моніторингу дезінформації та роз'яснення журналістських стандартів. Завдяки мультимедійному формату та актуальності тем портал сприяє формуванню комплексних професійних компетентностей.

Дослідження довело ефективність використання «Детектор Медіа» у навчальному процесі за кількома напрямками: організація семінарів, тренінгів і дебатів на основі аналітичних матеріалів; розробка практичних завдань з фактчекінгу, моніторингу новин та аналізу маніпуляцій; підготовка власних журналістських проєктів студентів за мотивами публікацій порталу. Запропоновані рекомендації включають: систематичне залучення матеріалів порталу до лекційних та практичних занять; створення спільних навчальних курсів і стажувань; використання мультимедійних інструментів платформи для формування цифрових компетенцій студентів. Майбутнє використання ресурсу в освіті виглядає багатообіцяючим. Оскільки медіаосвіта є важливою складовою сучасного навчання, платформи на

кшталт «Детектора Медіа» можуть стати основою розвитку системи медіаосвіти в школах і університетах. Адаптація матеріалів під різні вікові групи та рівні підготовки допоможе забезпечити максимальну ефективність цього інструменту.

Отже, портал «Детектор Медіа» є не лише важливим джерелом аналітичної інформації, а й потужною навчальною платформою, здатною підвищити якість підготовки майбутніх журналістів. Його інтеграція у навчальні програми сприятиме розвитку критичного мислення, медіаграмотності та професійних компетентностей студентів, що відповідає сучасним викликам інформаційного суспільства та потребам українського медіаринку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ І ДЖЕРЕЛ

1. Аніщенко О. Розвиток цифрових компетенцій педагогічного персоналу у сфері освіти дорослих – актуалітет педагогічної науки і практики. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*. К.; Вінниця: ДОВ „Вінниця”, 2020. Вип. 55. С. 206-214.
2. Бакуменко В. Цифрові компетентності майбутніх журналістів: сучасні виклики та перспективи. *Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія: Журналістика*. 2021. № 4(1). С. 34–42.
3. Бебик В. Глобальне інформаційне суспільство: поняття, структура, комунікації. *Інформація і право*. 2021. № 1(1). С. 41–49.
4. Бізюк Д. Журналістська освіта в Україні: між вчорашнім досвідом і завтрашніми викликами. 2025. URL: <http://mediakrytyka.lnu.edu.ua/ohlyady-analityka/zhurnalistyska-osvita-v-ukrayini-mizh-vchorashnim-dosvidom-i-zavtrashnimy-vyklykamy.html>
5. Богуславський О. Журналістська освіта сьогодні, або Хочеться по-нашому, але так, як у них. URL: <http://www.media.krytyka.info/?view=224>
6. Бойко Г. Онлайн-платформи як інструмент формування професійних навичок журналістів. *Інформаційне суспільство*. 2019. № 27. С. 58–65.
7. Грабовський С. Освітній потенціал аналітичних медіа в умовах гібридної війни. *Медіаосвіта*. 2020. № 1. С. 15–23.
8. Гриценко Л. Роль цифрових медіа у підготовці журналістів у вишах України. *Наукові записки Інституту журналістики*. 2018. Т. 72. С. 112–119.
9. Гузій І., Грудень А. Розвиток цифрової грамотності майбутніх журналістів як предмет науково-педагогічних досліджень. *АКАДЕМІЧНІ ВІЗІЇ*. Вип. 22/2023. URL: <https://www.academy-vision.org/index.php/av/article/download/549/511/517>
10. Гуляс І. Моніторинг спільного телемарафону «Єдині новини» за 2–3 січня 2024 року. *Детектор Медіа*. 2024. URL: <https://detector.media/shchodenni->

telenovini/article/221605/2024-01-11-monitoring-spilnogo-telemarafonu-iedyni-novyny-za-23-sichnya-2024-roku/?utm_source=chatgpt.com

11. Даниленко О. Платформи відкритої освіти в системі журналістської підготовки. *Інформаційне суспільство*. 2022. № 30. С. 44–52.

12. Данькова Н. Хто та як допомагає регіональним медіа під час війни (частина 1) URL: <https://detector.media/rinok/article/241621/2025-06-09-khto-ta-yak-dopomagaie-regionalnym-media-pid-chas-viyny-chastyna-i/>

13. Данькова Н. Хто та як допомагає регіональним медіа під час війни (частина 2) URL: <https://detector.media/rinok/article/241644/2025-06-10-khto-ta-yak-dopomagaie-regionalnym-media-pid-chas-viyny-chastyna-2/>

14. Дачковська М. Ми готові співпрацювати з університетами — керівниця відділу розвитку та навчання «1+1 медіа» Вікторія Гнап URL: <https://ms.detector.media/tip-intervyu/post/18770/2017-04-19-my-gotovi-spivpratsyuvaty-z-universytetamy-kerivnytsya-viddilul-rozvytku-ta-navchannya-11-media-viktoriya-gnap/>

15. Демченко В. Чи можна навчити плавати стилем батерфляй в унітазі? // *Медіа-критика*. 2017. № 10. С. 16.

16. Дубов Д. Фактчекінг і виявлення дезінформації більше не основний каркас протидії впливам. Детектор Медіа. 2025 URL: <https://detector.media/infospace/article/239063/2025-03-14-faktcheking-i-vyyavlennya-dezinformatsii-bilshe-ne-osnovnyy-karkas-protydii-vplyvam>

17. Дяченко М. Медіаграмотність як складова цифрових компетентностей майбутніх журналістів. *Освітологічний дискурс*. 2019. Т. 2. С. 97–105.

18. Єрмоленко А. Інноваційні методи навчання журналістики в умовах діджиталізації. *Комунікативні технології*. 2020. № 8. С. 25–33.

19. Житарюк М. Особливості журналістської освіти в контексті вищої освіти в Україні. URL: http://www.uapp.org/industry/analytics/debate/article_109.html?template=23

20. Журналістська освіта. *Mediasapiens*. URL: <http://osvita.mediasapiens.ua/mediaprosvita/education/>

21. Задорожня А. Інтерактивні методи навчання майбутніх журналістів: від теорії до практики. *Ідеї. Практики. Перспективи сучасної освіти*: наук.-метод. альм. : у 2-х ч. Одеса : Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, 2025. Ч. 1. С. 189–194.
22. Здоровега В. Інформація? Комунікація? Пропаганда? URL: [http:// www.new-ways.iatp.org.ua/new5/dostovir.htm](http://www.new-ways.iatp.org.ua/new5/dostovir.htm)
23. Здоровега В. Якщо ми не зробимо відповідних кроків, майбут не буде сумне. URL: http://www.aksioma.lviv.ua/glasl4_1941 .html
24. Зеленчук В. Зміни до медійного законодавства: законопроект № 12111 URL: <https://detector.media/infospace/article/242031/2025-06-23-zminy-do-mediynogo-zakonodavstva-zakonoproiekt-12111/>
25. Зима О. Обґрунтування застосування медіаосвітніх елементів у вищій школі. *Збірник статей Шостої міжнародної науково-методичної конференції «Практична медіаграмотність: міжнародний досвід та українські перспективи»*. Київ. : Центр Вільної Преси, Академія української преси, 2018. 240 с.
26. Зима О. Формування у студентів-журналістів медіакомпетентностей. URL: <https://medialiteracy.org.ua/formuvannya-u-studentiv-zhurnalistiv-mediakompetentnostej/>
27. Калита О. Використання аналітичних порталів у підготовці журналістів: український досвід. *Держава та регіони. Серія: Соціальні комунікації*. 2021. № 2(46). С. 59–66.
28. Квіт С. Журналістика - це десь між ремеслом і творчістю. URL: [http:// vlada.kicv.ua/cgi-bin/ums/dispnew 1.p1?3054](http://vlada.kicv.ua/cgi-bin/ums/dispnew 1.p1?3054)
29. Квіт С. Кому потрібна журналістська освіта? URL: [http:// mediareform.com.ua/article.php?articleID=90](http://mediareform.com.ua/article.php?articleID=90)
30. Квіт С. Проблеми журналістської освіти в сучасній Україні. URL: <https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/05241d88-00a1-48f3-956e-6eb1629fb4d5/content>
31. Коваль Н. Онлайн-курси як елемент розвитку цифрових компетентностей студентів-журналістів. *Вісник Львівського університету. Серія Журналістика*. 2017. Вип. 42. С. 141–148.

32. Концепції впровадження медіа-освіти в Україні. Схвалено постановою Президії Національної академії педагогічних наук України 20 травня 2010 року, протокол № 1-7/6-150. URL: http://www.ispp.org.ua/news_44.htm.

33. Кросмедіа: контент, технології, перспективи : моногр. / Авт. кол.: В. Різун, В. Шевченко, Л. Федорчук ; за заг. ред. В. Шевченко. К. : ВПЦ «Київський університет», 2018. 319 с.

34. Крумін О. Дніпровський телеканал «Дніпро TV» під час війни: змістовні новини (і трохи піару). Детектор Медіа. 2024 URL: https://detector.media/regionalni-telenovini/article/229416/2024-07-11-dniprovskyy-telekanal-dnipro-tv-pid-chas-viyny-zmistovni-novyny-i-trokh-piaru/?utm_source=chatgpt.com

35. Кузьменко І. Освітні платформи в контексті європейських практик журналістської освіти. *Проблеми сучасної освіти*. 2023. № 3. С. 77–85.

36. Куляс І. Як розпізнати пропаганду в ЗМІ» відомого українського медіа експерта та постійного автора «ДМ» URL: <https://detector.media/infospace/article/188114/2021-05-18-po-toy-bik-ekrana-analiz-mediaspozhyvannya-ta-dezinformatsii-v-ukrainskomu-informatsiynomu-seredovyshchi/>

37. Куляс І. , Довженко О. Методологія моніторингів телевізійних і радійних програм громадської організації «Детектор медіа» (новини, підсумкові тижневики, публіцистичні авторські програми, політичні ток-шоу, інтерв'ю). Детектор Медіа. 2018 URL: https://detector.media/monitoring/article/136891/2018-04-24-metodologiya-monitoryngiv-televiziynykh-i-radiynykh-program-gromadskoi-organizatsii-detektor-media-novyny-pidsumkovi-tyzhnevyky-publitsystychni-avtorski-programy-politychni-tok-shou-intervyu/?utm_source=chatgpt.com

38. Кушнір Н. , Тарасов А. Цифрові технології у журналістиці. *Адаптивні технології управління навчанням ATL - 2019 : матеріали п'ятої міжнародної конференції*. Одеса : ПНПУ ім. К. Д. Ушинського, 2019. С.111-112.

39. Леончук М. Дипфейк: як розпізнати, захиститись і навіть посміятися. Детектор Медіа. URL: 2024 <https://detector.media/lysty-do-spilnoty-dm/article/224842/2024-03-30-dypfeyk-yak-rozpiznaty-zakhystytys-i-navit-posmiyatysya/>

40. Лизанчук В. Українська медіаосвіта у світовому контексті: виклики цифрової доби. *Медіаосвіта*. 2019. № 2. С. 4–12.
41. Литвин О. Аналітичні інтернет-ресурси як додаткові навчальні матеріали у викладанні журналістики. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія: Журналістика. 2022. № 1. С. 92–101.
42. Литвиненко В. Теорія і практика: Чого більше в сучасній журналістській освіті. URL: <https://ms.detector.media/zhurnalistska-osvita/post/17008/2016-07-14-teoriya-i-praktyka-chogo-bilshe-v-suchasniy-zhurnalistskiy-osviti/>
43. Макаренко Л. Досвід використання платформи «Детектор медіа» у формуванні критичного мислення студентів. *Освіта і суспільство*. 2023. № 4. С. 55–62.
44. Медіакультура особистості: соціально-психологічний підхід / за ред. Л. Найдьонової, О. Баришпольця. Київ, 2020.
45. Медіа-освіта в Україні: реальний стан і сучасні вимоги. URL: <http://mediareform.com.ua/article.php?articleID=296>; Медіаосвіта - для журналістів чи для чиновників?- <http://media.reform.com.ua/article.php?articleID=670>
46. Миколаєнко Н. Особливості підготовки журналістів: інноваційні форми та методи. *Матеріали VIII Всеукраїнської науково-практичної конференції для студентів та аспірантів «Актуальні проблеми розвитку засобів масової комунікації в сучасній Україні»*. Вінниця: ДонНУ імені В. Стуса, 24 квітня 2020. С. 33-36. https://eprints.zu.edu.ua/33626/1/%D0%9C%D0%B8%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D0%B0%D1%94%D0%BD%D0%BA%D0%BE%D0%9D_%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%8F.pdf
47. На конференції, організованій Центром НАТО, презентували Індекс інформаційного впливу Кремля. URL: <https://ms.detector.media/media-i-vlada/post/18936/2017-05-18-na-konferentsii-organizovaniy-tsentrom-nato-prezentuvaly-indeks-informatsiynogo-vplyvu-kremlya/>
48. Наумова О. Як змінився херсонський медіаландшафт під час повномасштабного вторгнення. URL: <https://detector.media/rinok/article/243242/2025->

08-08-yak-zminyvsvya-khersonskyy-medialandshaft-pid-chas-povnomasshtabnogo-vtorgnennya/

49. Нікитенко В. Специфіка фахової підготовки журналістів ділових медіа в Україні. *Communications and Communicative Technologies*. Вип. 23. 2023. С. 80-89.

50. Онкович Г. Медіаосвіта як інтелектуально-комунікативна мережа. *Вища освіта України*. 2018. № 3. С. 130–137.

51. Остапа С. Чи будуть українські суди транслювати відкриті судові засідання про воєнні злочини Росії у ютубі. *Детектор Медіа*. 2024 URL: https://detector.media/infospace/article/230450/2024-08-05-chy-budut-ukrainski-sudy-translyuvaty-vidkryti-sudovi-zasidannya-pro-voienni-zlochyny-rosii-u-yutubi/?utm_source=chatgpt.com.

52. Пелипенко А. «Маніпуляція статтею FT, буцімто «східноєвропейські політики обговорюють превентивний удар по Росії. *Детектор Медіа*. 2025 URL: <https://disinfo.detector.media/post/manipuliatsiia-stattei-ft-butsimto-skhidnoievropeiski-polityky-obhovoriuiut-preventyvnyi-udar-po-rosii>.

53. Петрова Т. Цифровізація навчального процесу у школі журналістики: проблеми та перспективи . *Наукові праці Інституту журналістики*. 2016. Т. 65. С. 88–96.

54. Піддубна О. Де готують журналістів в Україні? URL: <https://ms.detector.media/zhurnalistiska-osvita/post/16247/2016-03-14-de-gotuyut-zhurnalistiv-v-ukraini/>

55. Пристай Г. Інноваційні методи формування компетентностей майбутніх журналістів. *Український інформаційний простір*. 2022. № (2(10)). С. 131–148. <https://doi.org/10.31866/2616-7948.10.2022.269837>

56. Романченко А. Інформаційно-аналітичний портал «Детектор Медіа» як навчальна платформа для журналістів-початківців. *Український інформаційний простір*. 2025. № (1(15)). С. 62–74. URL: [https://doi.org/10.31866/2616-7948.1\(15\).2025.335346](https://doi.org/10.31866/2616-7948.1(15).2025.335346)

57. Росіяни вигадують фейки про ажіотаж серед американців через візит Путіна. URL: <https://disinfo.detector.media/post/rosiiany-vyhaduiut-feiky-pro-azhiotazh-sered-amerykantsiv-cherez-vizyt-putina>

58. Росіяни поширюють фейкове відео глави Херсонської ОВА про нібито «здачу Херсонщини» росіянам. URL: <https://disinfo.detector.media/post/rosiiany-poshyriuiut-feikove-video-hlavy-khersonskoi-ova-pro-nibyto-zdachu-khersonshchyny-rosiianam>

59. Скорик А. «Ключові теми, над якими ми працюємо, — це воєнні злочини, соціальна підтримка ветеранів і демографія може стати основою для дебатів про межу між журналістикою та пропагандою». *Детектор Медіа*. 2024. URL: <https://stv.detector.media/regionalni-movnyky/read/8313/2024-04-29-alla-skoryk-klyuchovi-temy-nad-yakymy-my-pratsyuiemo-tse-voienni-zlochyny-sotsialna-pidtrymka-veteraniv-i-demografiya/>

60. Стан журналістської освіти на факультетах журналістики в Україні (результати пілотного дослідження). Спеціальний звіт. К.: «Детектор медіа», 2016. 48 с.

61. Татюхіна О. 99 відсотків медіапрацівників в Україні демонструють високий рівень медіаграмотності, — дослідження «Детектора медіа». URL: <https://ms.detector.media/mediadoslidzhennya/post/38043/2025-06-10-99-mediapratsivnykiv-v-ukraini-demonstruyut-vysokyy-riven-mediagramotnosti-doslidzhennya-detektora-media/>

62. Теорія і методика журналістської творчості. К. : КиМУ, 2016. 105 с.

63. Тимошик М. «Безграмотність і суржикізація журналістики як тривожна тенденція». Українська журналістика: виклики та перспективи. *Детектор Медіа*. 2022. URL: <https://detector.media/blogs/article/198928/2022-05-06-bezghramotnist-i-surzhikizatsiya-zhurnalistyky-yak-tryvozhna-tendentsiya>

64. Тимошик М. «Вплив суржику на сприйняття новин у регіональних медіа». Журналістські студії. 2020. № 2. С. 22–34.

65. Тимошик М. Громадський рух студентів-журналістів завойовує серця за кордоном, але залишається поза увагою українців. *Детектор Медіа*. 2023. URL:

<https://detector.media/blogs/article/208257/2023-02-22-gromadskyy-ruk-h-studentiv-zhurnalistiv-zavoyovuie-sertsya-za-kordonom-ale-zalyshaietsya-poza-uvagoyu-ukraintsiv>

66. Тимошик М. «Мовна культура журналістів та стандарти професійної підготовки». Медіаосвіта в Україні. 2021. № 3. С. 45–58.

67. Тимошик М. Рашистський журнал в українській обгортці: у Києві готуються відновити «Науку и технику». *Детектор Медіа*. 2022. URL: <https://detector.media/blogs/article/198051/2022-04-01-rashystskyy-zhurnal-v-ukrainskiy-obgorttsi-u-kyievi-gotuyutsya-vidnovyty-nauku-y-tekhnyku/>

68. Толокольнікова К. «Звідки ж виросте новий Різун?» Яка журналістська освіта потрібна Україні. URL: <https://detector.media/community/article/142477/2018-11-09-zvidky-zh-vyroste-novy-rizun-yaka-zhurnalistska-osvita-potribna-ukraini/>

69. Толокольнікова К. Хто в Європі ефективно протидіє інформаційним впливам Кремля? URL: <https://ms.detector.media/mediadoslidzhennya/post/21480/2018-07-19-khto-v-ievropi-efektyvno-protydiie-informatsiynym-vplyvam-kremlya/>

70. Тузак Н., Дукач Ю. Навчання з кожним проєктом. Як це — працювати дата-журналістом. URL: <https://www.jta.com.ua/knowledge-base/navchannia-z-kozhnym-proiektom-yak-tse-pratsiuvaty-data-zhurnalistom/>

71. Туркова К. Кожне слово на російському державному телебаченні перекручене або є відвертою брехнею. URL: <https://detector.media/infospace/article/240177/2025-04-21-kozhne-slovo-na-rosiyskomu-derzhavnomu-telebachenni-perekruchene-abo-ie-vidvertoyu-brekhneyu/>

72. Федорів І. Якою хотіли б бачити журналістику деякі адвокати державних зрадників? URL: <https://detector.media/blogs/article/244019/2025-09-10-yakoyu-khotily-b-bachyty-zhurnalistyku-deyaki-advokaty-derzhavnykh-zradnykiv/>

73. Фейк про 90 депортованих у Росію українців, які голодують з вини України. URL: <https://disinfo.detector.media/post/feik-pro-90-deportovanykh-u-rosiiu-ukraintsiv-iaki-holoduiut-z-vyny-ukrainy>

74. Цифрові технології в медіагалузі : навч.-метод. посіб. для підготовки здобувачів вищої освіти галузі знань 06 «Журналістика» / Р. Чанишев ; Нац. ун-т

«Одес. юрид. академія». Одеса : Фенікс, 2023. 283 с. URL: <https://onua.info/pdf/MJ2023.pdf>

75. Черемних В. Комунальний медіаландшафт Волині: сказати чи промовчати? URL: <https://detector.media/rinok/article/118325/2016-08-31-komunalnyy-medialandshaft-volyni-skazaty-chy-promovchaty/>

76. Чишевич О. Система професійних компетенцій журналіста. *Актуальні проблеми науки та освіти: Матеріали 22 підсумкової науково-практичної конференції*. Маріуполь, 2020. С. 139–140. URL: http://mdu.in.ua/Nauch/Konf/2020/zbirka_aktualni_problemi_nauki_ta_osviti_2020.pdf.

77. Шевченко А. Без журналістських цінностей нема чого робити у цій професії... *Медіа-критика*. 2005. № 10. С. 32-33.

78. Шевченко О. Медіаплатформи як чинник модернізації журналістської освіти в Україні. *Журналістика*. 2020. № 19(2). С. 73–81.

79. Як вчити журналістів? Про це викладачі-теоретики домовля тимуться з практиками. URL: <http://www.telekritika.kiev.ua/news/?id=22311>

80. G. Madona, D. Marine. Interactive teaching methods: challenges and perspectives. IJAEDU – International E-Journal of Advances in Education. December 2017. URL: https://www.researchgate.net/publication/322056077_INTERACTIVE_TEACHING_METHODS_CHALLENGES_AND_PERSPECTIVES

81. H. Melanie. Overview of the learning pyramid for training providers. Arlo, July 21st, 2022. URL: <https://www.arlo.co/blog/overview-of-the-learning-pyramidfor-training-providers>

82. Interactive Methods. Baylor University. Academy for Teaching and Learning. URL: <https://atl.web.baylor.edu/teaching-guides/teaching-techniques/interactivemethods>

83. . Masterman L. Rational for Media Education. Kubey R. (Ed.) Media Literacy in the Information Age. New Brunswick & London: Transaction Publishers, 2017. P. 15–68.

84. Potter W. Media Literacy. Thousand Oaks. London. 2021.

85. Six Interactive Teaching Methods to Engage Your Students in the Class. Masterclass: Decoding Consumer Psychology for Impactful UX Design, Hurixdigital,

December 17, 2023. URL: <https://www.hurix.com/blogs/interactive-teachingmethods-to-engage-your-students-in-the-class/>

86. <https://detector.media/>